

ALUTAGUSE

valla leht

nr 9 (81) oktoober 2024

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Ida-Virumaa Aasta lasteaiaõpetaja laureaat –
Tiina-Irina Jõesaar. Foto Mati Kämärä

Ida-Virumaa Aasta aineõpetaja laureaat –
Anneli Dietrich. Foto Mati Kämärä

Ida-Virumaa Haridusgalal tunnustati Illuka Kooli mitme auhinnaga

Anneli Bogens
Illuka Kooli direktor

Ida-Virumaa Aasta aineõpetaja laureaat – ANNELI DIETRICH

Õpetaja Anneli Dietrich õpetab põhiainetena loodusaineid, aga ka ajalugu ja inimese-õpetust. Teda iseloomustab oskus õpitavad teemad siduda päris eluga ning viia läbi palju praktilisi tegevusi. Tema tundides on loomulik, et õppe-eesmärgid on seotud õpioskustega, tehakse koostööd protsessi ise läbi tehes ning lisaks õpetajapoolsele kujundavale hindamisele annavad ka õpilased tagasisidet üksteise tegevusele.

Tema hingeteemad on loodus ja keskkond ja tema eestvedamisel on tegemistesse alati kaasatud lapsevanemad. Tema algatused on enamasti alanud vaikselt ja tagasihoidlikult, kuid sellegipoolest on neist kasvanud ülekoolilised sündmused, ettevõtmised. 2022/23õa-l oli ta KIK-i projekti „Roheliselt mõtleb tarbija“ eestvedaja, 2023/24õa-l juhtis KIK-i projekti „Illuka taimekasvatavad“.

Ida-Virumaa Aasta lasteaiaõpetaja laureaat – TIINA-IRINA JÕESAAR

Tiina-Irina on õpetaja, kes on oma ala meister ning kelle kohta võib öelda tõeline maa sool. Ta laseb lastel ise avastada, nuputada, küsida, seletada ja luua.. „Vaata!“, „Kuula!“, „Mõtle!“,

„Püüa!“, „Prooviks õige teistmoodi?“ – nii juhatas tema.

Õpetaja kasutab õppetöös laste huvidest lähtuvat projektiõpet. Näiteks 2023/24 õa-l toimusid koostöös lastevanematega kokanduse reeded, kus kokkamise käigus arenes sõnavara, üksteisega arvestamise oskus, käeline osavus ning muidugi valmisid maitavad toidud.

Tiina-Irina Jõesaar on õpetaja, kes teeb liigse reklaami ja kärata ning ennast tähtsaks tegemata ära kõik vajaliku ja veidi rohkemgi ning on alati valmis aitama nõu ja jõuga. Ta on inimene, kellega võib luurele minna.

Ida-Viru hariduse edulugude konkursi „Tulevikulend“ parimad praktikad TULEMi rakendamisel võitja – „ILLUKA TAIMEKASVATAJAD“

2023/2024 õa-l osalesime läbi terve õppeaasta KIK-i poolt toetatud projektis „Illuka taimekasvatavad“. Illuka Kooli õpilased omandasid teadmisi kliimamuutuste mõjust taimekasvatusele, õppisid mõistlikult kasutama loodusressursse ning säästva ja jätkusuutliku tarbimise põhimõtteid ja omandasid oskusi rohetehnoloogiliste lahenduste kasutamiseks taimekasvatuses. Koolile soetati nutikasvahuone, päikeseenergia toidukuivati ja vihmavee kogumissüsteemid. Kõik need vahendid võimaldasid mitmekesist loodus- ja tehnoloogiaainete aktiivõpet. Õpilased said näha enda poolt külvatud seemnete idanemist ja võrsumist, katsetasid

maitsetaimede kasvatamist, proovisid järele, kuidas need maitsevad. Nutikasvahuones kasvatatud maitseroheline osutus koolilõuna salatites väga populaarseks ning õpilased söövad seda hea meelega.

Toidukuivati, mis töötab päikeseenergia, vähendab kuivatamise keskkonnajalajälge ning kulusid. Juunis ja alanud õppeaasta päikselistel päevadel katsetati köögiviljade ja maitsetaimede kuivatamist. Oleme põnevil, et rohetehnoloogiat veelgi enam õppetöös kasutada.

Juba märtsis täitisid kooli ja lasteaia aknalaad pottidega, kus hakkasid idanema mitmesugused taimed. Tasapisi pistisid mulla seest nina välja tomati- ja paprikataimed, lisaks mitmesugused lilled ja kõrvitsalised. 15. mail toimunud rohelaada taimelõuade juures arutleti ja kaaluti palju üht või teist taime tasub osta ja istutada, kaubeldi hindadega ja aeti muheda laadajuttu.

Projekti lõpetas projektipäev „Tervislik toit ja selle kasvatamine“. Õpilased osalesid erinevates põnevates töötubades: laua katmine, võrsete kasvatamine, kompostimine, köögilaulud, juurviljade pimemaitamine, toidupüramiidi meisterdamine, salvritükite voltimine, köögikivid, *healthy food*, smuutide valmistamine, päikeseenergia töötava toidukuivati kasutamine ning jätkusuutlik toitumine.

Pärast toidu sisse vaatamist, maitsemist ja oma käte külge panekut sai tervislik toit hoopis teise tähenduse.

Illuka Kooli rohelaadal osales ligi 200 inimest.

Foto Anneli Bogens

Projektipäeval Tervislik toit ja selle kasvatamine õpiti ka lauakatmist. Foto Ave Amor

3.11 ILLUKA KIRIKUS

Hingedeaja kontsert

Campanelli
käsikellade ansambel

PÄÄSE
vaba annetuse
mälestuspungi
paigaldamise
toetuseks

13:00 Palvus armulauaga
14:00 Kontsert

Alutaguse Huvikeskus

Lisainfo: ene.raudar@alutagusevald.ee või 588 56282

IMPEERIUM
Improimpeerium.ee

Näitlejad
Üllar Saaremäe
Tarvo Krall
Erki Aule

Muusik
Ragnar Toompuu

28. nov 19.00
Maetaguse Rahvamaja

IMPROKOMÖÖDIA
Laval koos
Üllar Saaremäega

OSTA PILET
fienta.com

EHK KOOLISTE SKETSIDE ÖHTU

KUNI 24.11 PILET 15€
HILJEM 20€

TUDULINNA RAHVAMAJA
65. SÜNNIPÄEVA
TÄHISTAMINE

28. DETSEMBERIL KELL 20

Blind Tony ja
Jarek
Õnnetus! Mäli
Reap

STILU
HOLU

PILET 10€
Sellest liikmest 5€

FOTOKONKURSS
1. JAANUAR – 30. NOVEMBER

Alutaguse
AARDED
2024

Konkursile on oodatud fotod, mis iseloomustavad ALUTAGUSE AARET VÕI AARDEID – olgu see aare siis kultuuriline, looduslik, arhitektuuriline, vaimne pärand või hoopis inimene Alutaguselt.

Parimatest fotodest koostatakse rändnäitus!

TINGIMUSED KONKURSIL OSALEMISEKS:

- Fotod saata digitaalselt .jpg-formaadis huvikeskuse@alutagusevald.ee
- Iga osaleja võib konkursile esitada kuni 4 fotot
- Pildid peaksid olema võetud vähemalt 3000 piksli ringi ei tohi
- Üleslõuend maksimaalselt mahupoolt 10 MB
- Kõik fotod on pildistatud, kuid seda hea maitse pärast
- Konkurssil on õigus jätta mõnedele osalejale avaldada
- Konkurssil on õigus küsida osalejalt foto originaali
- Konkurssil on õigus kasutada konkursile esitatud fotosid

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 3300960

www.ALUTAGUSEHUVIKESKUS.ee

Alutaguse Huvikeskus

20. NOVEMBER
2024

12.00

KOHTUMINE

Kurtna seltsimajas

Kõigile sotsiaalvaldkonda ja muudele
Alutaguse valda puudutavatele
küsimustele vastab
abivallavanem

KAIRI
HÖBEMERI

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

26.09.2024

Marin Grüning
vallavolikogu sekretär

- Otsustati kinnitada Alutaguse Vallavalitsuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis. Alutaguse Vallavalitsuse (ametiasutuse) struktuurist likvideeritakse alates 01.10.2024 kaks ametikohta: ehitusjuht 1,0 kohta ja teede- ja transpordispetsialist 1,0 kohta. Struktuuri lisandub ehitusspetsialisti 1,0 koht, kokku struktuuris 2,0 ehitusspetsialisti kohta. Likvideeritud ametikohtade ülesanded jagatakse teiste sama teenistuste ametnike vahel ning vajadusel muudetakse ametijuhendeid ja töökorraldust.
- Otsustati vastu võtta 2024. a I lisaeelarve.
- Otsustati anda nõusolek maakorraldustoimingu läbiviimiseks ja maa osaliseks võõrandamiseks Jõuga külas Jõuga koolimaja kinnistul.
- Otsustati võõrandada enampakkumise korras vallale kuuluv Mänguväljaku kinnistu Võrnu külas. Enampakkumise alghinnaks määrati 3532 eurot (1 eur/m²). Enampakkumine viiakse läbi elektroonselt osta.ee keskkonnas.
- Otsustati muuta Alutaguse Vallavolikogu 24.08.2023 määrus nr 45 „Sporditegevuse toetamise kord Alutaguse vallas“. Muudatus seisneb selles, et spordiürituste läbiviimise toetust saab taotleda aastaringiselt. Muudetud määrus hakkab kehtima alates 08.10.2024.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused
leitavad dokumendiregistrist:

http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestis:
https://pilv.alutagusevald.ee/s/26_09_2024_volikogu

KAMPAANIA – biojäätmete kodukompostrite tasuta jagamine elanikele

Biojäätmete liigiti kogumise edendamiseks toetab Alutaguse Vallavalitsus sel sügisel elanikke biojäätmete kodukompostritega. Elanikele on jagamiseks 100 soojustamata kodukompostrit mahuga 320 liitrit. Kodukompostrid jagatakse eeskätt üksiklamu, paarismaja, ridaelamu või paari korteriga elamu elanikele.

Kodukompostrid jagatakse elanikele TASUTA.

Kodukompostri sooviavaldus saata martin.miller@alutagusevald.ee.

NB! Sooviavaldused saab esitada vaid kinnistule, mis on liidetud korraldatud jäätmeveoga ja kus on olemas rahvastikuregistri andmete kohane elukoht vähemalt ühel isikul.

Projekti toetab Eesti riik ja KIK.

Piiriveekogudel liikumise ja ohutuse juhised

Rasmus Pärn
Piirkonna piirivalvur

Piiriveekogudel liikumine on aastaringiselt oluline ning nõuab tähelepanu, olenemata sellest, mis aastaeg parasjagu on. Igahel, kes viibib piiriveekogudel, olgu need kalamehed või loodusesõbrad, on oluline järgida kehtivaid reegleid, et tagada enda ja teiste turvalisus. Politsei- ja Piirivalveamet jagab mõningaid kasulikke nõuandeid, kuidas vältida probleeme ja tagada ohutus piiriäärsetel aladel.

Piirivööndis liiklemise eripärad

Aastaaegade vaheldumine toob piiriveekogudel kaasa muutusi, mis võivad suurendada eksimisi ja tahtmatute piiriületuste riske. Piiriveekogudel puuduvad ajutist kontrolljoont tähistavad kergpoid, mis muudab navigeerimise keerulisemaks. Seetõttu on soovitatav kasutada usaldusväärseid navigeerimisseadmeid ja järgida hoolikalt kõiki piirangute ja reeglite täitmist. Navigeerimisseadmete puudumisel hoida pigem Eesti poolele.

Näiteks Narva jõel on keelatud liikuda ajutisele kontrolljoonele lähemale kui 20 meetrit, Narva veehoidlas 50 meetrit ja Peipsi järvel 200 meetrit. Seda on oluline teada eriti kalameestel, kes soovivad

proovida oma kalapüügiõnne. Täpne navigeerimine ja ettevaatlikkus aitavad vältida rikkumisi ning tagada turvalise liikumise piirialadel.

Ärge unustage oma minekut ja tulekut registreerida. Seda saab teha lihtsalt, luues kasutajakonto Politsei- ja Piirivalveameti veebilehel www.piiiriveekogu.ee ning saates sõnumi numbrile +372 57000001. Sõnumis märkige ära „Algus“ („A“) või „Lõpp“ („L“), sõltuvalt sellest, kas te alustate või lõpetate oma retke piiriveekogul. Registreerimine ei ole pelgalt bürokraatlik kohustus, vaid oluline samm turvalisuse tagamiseks, et piirivalve teaks, kes ja millal piiriveekogudel viibib ning tagada nende ohutus.

Talvised ohud ja ettevaatusabinõud

Talv toob piiriveekogudega seoses omaette väljakutsed, eriti kalameeste ja matkajate tõttu. Ilmastikku arvestades võivad jääolud olla petlikud, mistõttu tuleb jää paksust hoolikalt kontrollida iga kord enne väljumist. Politsei- ja Piirivalveamet jagab pidevalt värsket teavet jääolude kohta oma kodulehel, seega on soovitatav enne jääle minekut tutvuda nende teadetega jääolude kaardil. Eriti uduste ilmadega on oluline olla ettevaatlik, kuna kerge udu võib peita maismaa orientiire, segades suunataju ja viies kogemata riigipiiri ületamiseni või piirirežiimi nõuete rikkumiseni.

Talvised tingimused nõuavad ka erivarustust. Soovitame kanda ujuvaid riideid ja jäänaaskleid, mis on jäät läbi vajumisel tõhusaks abivahendiks enese päästmisel. Samuti hoidke telefon alati veekindlas kotis ja kättesaadavas kohas. Veenduge, et aku oleks täis ja hädalukorras oleks võimalik abi kutsuda. Samuti tuleb jääle minek transpordivahendiga registreerida nagu suvisel ajal.

Kui liiklemine piiriveekogul lõpeb ja paati enam ei kasutata, tuleb paat kindlasti kaldal turvaliselt kinnitada ja lukustada. See aitab vältida riski, et keegi ei saaks seda pahatahtlikult ära kasutada või varastada.

Koostöö kogukonnaga

Piirkonnapiirivalvurid rõhutavad kogukonna koostöö tähtsust ning on alati valmis jagama nõu ja vastama kohalike elanike küsimustele. Piiriveekogudel liikumise turvalisus sõltub eelkõige teadlikkusest ja reeglite järgimisest, seega on iga liikleja panus ja koostöö piirivalvega väga oluline.

Kui märkate tavapäraseid liikumisi või teil tekib küsimusi, võtke kindlasti ühendust piirkonna piirivalvuritega: Rasmus Pärn (tel 5788 0634) ja Magnus Möttus (tel 5191 9036).

Koos saame tagada, et meie piiriveekogudel on ohutu ja meeldiv liikuda!

HALO ettevõtmised septembris ja oktoobris

Margot Puštšenko
lisaku Gümnaasium multimeedia ringijuht

Kõik ringid on oma esimese kokkusaamise teinud. Aktiivsemad on jõudnud juba mitu korda kokku saada ja üks ringidest on oma esimesel väljasõidulgi käinud.

Näitering saab kokku iga nädal. Teatri ringi juhendajad saatsid lapsed lavale kohe esimesel kohtumisel. Ärevust ja rõõmu jagus igale osalejale. Sai näidata oma loovust, väljendada end erinevate grimasside ja häälsustega ning luua esimesed kompositsioonid. Tekstide õppimisega on esimese etenduse lavale toomiseks juba algust tehtud. Tore on näha, et osalejaid on eri vanuserühmadest. Enne vaheaega on tulemas Aita ja Vello Vaheri meistriklass ringis osalejatele.

Multimeediaring kohtub 2 korda kuus. Täpsem ajakava on osalistele edastatud ja esimesed katsetusedki arvutis tehtud. Samuti uurisime ja analüüsisime valla ajalehe artikleid ja pilte. Oktoobri esimesel kohtumisel said õpilased tutvuda Canva võimalustega – kuidas teha lihtsamaid kuulutusi ja esitlusi. Tulevikus on plaanis Canvaga veel sõbruneda.

Oktoobri kuusse on planeeritud Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi poolt koolituspäev „Meediapädevus põhikooli õpilastele“, kus tuleb juttu uudistest, arvamustest, satiirist, reklaamist, veebilehekülgedest, sotsiaalmee- dia võimalustest ja ohtudest ning kübersõbrastamisest, valekontodest ja -sõnumitest, fotode ja videote kasutamiset.

Ole valmis! ring hakkab toimuma 1 kord kuus. Mõnusat ärevust ja rõõmu tõi Illimar oma ringi raames nii väikestele kui

ka põhikooli lõpuklasside poistele. Päeva esimeses pooles said algklasside õpilased koos juhendajaga ringi trallida lisaku alevikus. Turniti aedadel, rulliti koos staadionimäelt alla, tehti „kitsehüppeid“ üle tuletõrje hüdrantide, uuriti loodust ja viidi läbi juturing laululaval.

Vanemad õpilased käisid päeva teises pooles metsas ning saabusid sealt alles peale kella kuut. Poisid ehitasid püstkoda, mis jäi veel pooleli, kuid mida on edasi nokitsemas käidud.

Toidukultuuri ring kohtub korra kuus. Kuna soovijaid oli palju, siis tekkis kaks vanuserühma. Esimesel korral tutvuti Ameerika toitudega. Juhendajate abiga valmistati HotDogi, tehti sooje saiu, makarone juustuga ja maiustuseks pähkli-võikreemisaia.

Keskonna teema alla kuuluvad rohering ja lauamängude ring.

Rohering kohtub üks kord kuus. Esimesel kohtumisel käidi koos Karepa ravimtaimetaia ürtidega tutvumas, külmestused kokku panemas ja lõpuks sai uurida mere ääres Toolse linnuse käike.

Esimeses ringitunnis tutvustati lastele kompostimiseks vajalikke ussikesi, keedeti koos moosi ning valmistati siirupit ja jääteed.

Mängude ring kohtub samuti korra kuus. Esimesel korral tutvustas juhendaja ringi tegevusi ja vaheajal toimuvat Saaremaa kolmepäevast õppekäiku. Mängiti tutvumismänge ja meisterdati ka ise lauamänge käepärastest vahenditest.

Disaini all on tegevad 3 ringi: graafilise disaini ring ja taaskasutusringid.

Graafilise disaini ring kohtub korra kuus. Esimesel kohtumisel said õpilased valida endale oma projekti nelja projekti

hulgast: Tallinn Dolls pusa või T-särgi kujundus, RockFMi T-särgi kujundamine sel hetkel toimunud võistlusele (saadeti ära 4 võistlustööd), OOT-OOT Studio sisustuselemendi kujundus ja üle Eestisel digikunsti võistlusel osalemine (võimalus võita kõige uuem iPad). Aktiivsemad valisid endale mitu projekti, milliga tegeleda.

Sügisvaheajal sõidetakse õppekäigule Tartu Kunstikooli.

Taaskasutusringid saavad kokku kaks korda kuus. Algklassid korjasid ise vahendid ning valmistasid pihlakatest kaelakee ja herbaariumkaardi.

Vanem vanuserühm on septembri jooksul teinud kooli miiklilaada ruumi kaunistamiseks kangajäädikdest lipukest ja vahtralehtedest dekoratsioone. Oktoober algas kartulist trükitempli valmistamisega ning paberile ja kangale trükimustri tegevamisega. Edasi on kavas õppekäik Tallinna.

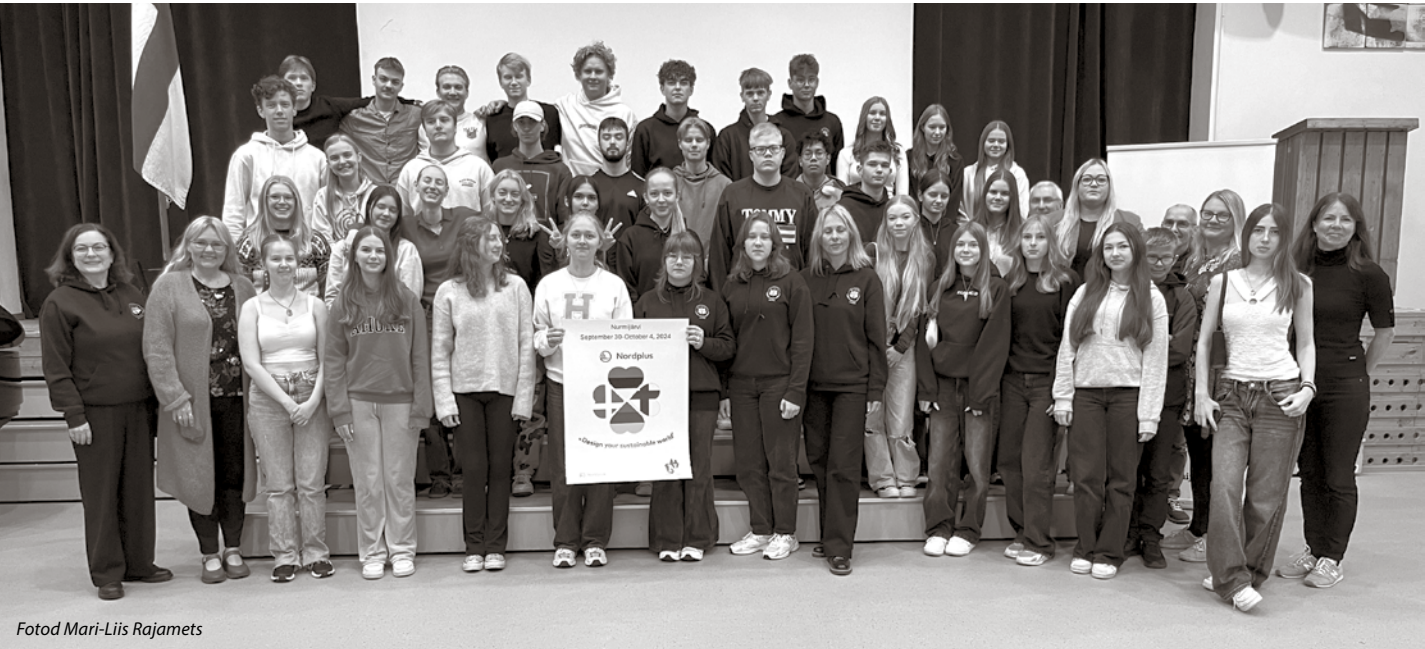
Energiaseikluse ring koguneb igal nädalal. Õpilased on saanud juba ise kokku panna tuulikuid, horisontaalse pöörlemisel tuuleturbiine ja käsigeneraatoreid. Erinevate energiatega uurimiseks ja nende loomiseks on õpilastel võimalik kasutada koolile mõeldud taastuvenergia teaduskomplekti, energiamonitori ja STEM Renewable Energies õppekomplekte.

Oktoobris on plaanis Narva tuulepargi külastus.

Puutööring kohtub korra nädalas. Esimeses ringitunnis alustati puidust ümara nõu valmistamist. Õpilased said ise proovida epoksiidvaiguga valamist.

Pildigaleriil ja tegevustel saab silma peal hoida ka projekti HALO – hakkab looma Facebooki lehel.

Projekti rahastab Õiglase Ülemineku fond.

Fotod Mari-Liis Rajamets

Nordplus Junior projektikohtumine Soomes

Kadri Jaska
Iisaku Gümnaasiumi õppejuht
Mari-Liis Rajamets
Iisaku Gümnaasiumi huvi- ja projektijuht

Iisaku Gümnaasium võtab osa kaheaastasest projektist Nordplus Junior, milles osaleb neli riiki: Eesti, Soome, Taani ja Leedu. Projekti alapealkiri on Design Your Sustainable World ehk loo oma jätkusuutlik maailm ning selle eesmärk on anda noortele teadmisi ja oskusi jätkusuutlikumaks elamiseks ja tarbimiseks.

Partnerkoolid kohtusid juba kolmandat korda ning seekord oli fookuses keskkonnavaline jätkusuutlikkus. Kohtumine sai alguse septembrikuu viimasel pühapäeval Helsingi lähedal Nurmijärvi Koolis, mil õpilased said omavahel kokku ja majutusid kohalikesse peredesse. Iisakust osales kohtumisel 8 õpilast ja neid saatis kaks õpetajat.

Nädala jooksul toimusid iga päev erinevad tegevused, mille käigus kuulasime näiteks kohalike ettevõtjate loenguid sellest, kuidas pingutatakse jätkusuutlikumate lahenduste nimel. Samuti õppisime erinevaid nippe, kuidas toota vähem prügi, kuidas veelgi tõhusamalt sorteerida ning õpilased käisid ühiselt ümbruskonnast prügi koristamas. Ühiste grupiarutelude käigus kaardistasid õpilased koolides esinevaid keskkonnavalaseid probleeme ning pakkusid välja

väga nutikaid ja lihtsaid lahendusi nende vähendamiseks.

Lisaks käisime põneval väljasõidul Helsingisse, kus toimus linnatuur ja nägime Helsingi Ülikooli. Nädala teises pooles matkasime Nurmijärvi piirkonnas kohaliku kose juurde. Imeilus ja puhas loodus otse linnaservas oli väga meeldejääv ning matka käigus tekkis mitmeid arutelusid loodushoiu vajalikkusest. Nädal lõppes meeleoluka lõpupeoga, kus õpilased õpetasid üksteisele kohalikke tantse ning jagasid huvitavaid fakte oma kodumaast. Peo lõppedes jäeti südamlikult hüvasti.

Projektinädala kestel elasid õpilased vastuvõtva kooli õpilaste peredes ning said koos nendega aega veeta. Näiteks käidi

vahetusperedega ümbruskonda avastamas, tehti koos süüa ja tutvuti soome kultuuriga. Õpilased jäid kohtumisega väga rahule ning nende sõnul oli nädal nii tore, et laupäeva hommikul koduteele asudes oli neil kahju lahkuda. Ka õpetajatele sai osaks südamlik vastuvõtt, kuna mitmed osalenud õpetajad olid varasematest kohtumistest juba tuttavad ja koos veedeti meeldivalt aega.

Kuigi nädala jooksul olid ka mõned sekeldused, jääme huviga ootama viimast projektikohtumist, mis toimub märtsi alguses Leedus.

Aitäh kõigile õpilastele kooli väärrika esindamise eest ja peredele hea koostöö eest.

Kuidas elad, Emajõgi?

Liina Sutt
Iisaku Gümnaasiumi õpetaja

Septembri alguses käisid Iisaku Gümnaasiumi 4. ja 9. klassi õpilased Emajõe lodjaga sõitmas. Enne veele minekut saime Emajõe Lodjakojas teada, mis see lodi täpselt on ja kuidas seda ehitatakse ning vaatasime lühifilmi lodja ajaloost. Jõel kuulasime lugusid Emajõe olukorrast ning laevasõidust. Uurisime ja püüdsime ära arvata jões elavaid kalu ning vees ja kallastel elavaid loomi. Saime teada, millistel liikidel läheb Emajões hästi ja millistel mitte. Vaatamata väikesele vihmale läks meil hästi ja saime ka piknikku pidada. Kulgesime rahulikult mööda jõge ja vaatasime linna veidi teise nurga alt.

Pärast laevasõitu oodati neljandikke Rebase Rimis. Ekskursioon Rimis oli auhind eelmise aasta videokonkursi eest. Kuna konkursi teema oli toiduraiskamise vähendamine, siis saime teada, kuidas suured toidukauplused sellega hakkama saavad ja kui edukas on Rimi selles olnud. Tegelikult visataksegi toitu kodustes majapidamistes rohkem ära kui poodides. Pärast ringkäiku kaupluses ootas meid kaetud laud sooja pitsa, pirukate, jookide ja kingitustega. Tänašime Rimi töötajaid lahke vastuvõtu eest ja jälle veidi targemana asusime koduteele.

Fotod Liina Sutt

Avaneb uue perioodi teine taotlusvoor

MTÜ Peipsi-Alutaguse Koostöökoda alustab Eesti maaelu arengukava 2023-2027 Leader meetme rakendamise raames projektitaotluste vastuvõtmist meetmetele M1 ja M2.

Meetmemahud:
M1 (Ettevõtlus) - 250 000 €
M2 (Turism) - 150 000 €

Taotlusvoor on avatud 09.-15. november 2024 kella 12:00ni (taotlemine e-PRIA kaudu) ja esitatud projektitaotluste hindamistulemusi on oodata jaanuari alguseks. Abikõlblik piirkond on Alutaguse vald ja Mustvee valla osana endiste Lohusuu ja Avinurme valdade geograafilised territooriumid.

Info ja kontakt: www.pakmty.ee

TULE KÜSKI KOGEMUSPÄEVALE 2024 NARVA!

Priit Põiklik
SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital
kommunikatsioonijuht

Kolmapäeval, 13. novembril kell 11.30–17.00 toimub Narva Muuseumis (Peetri plats 7, Narva) KÜSKI kogemuspäev 2024 pealkirjaga SÕNAÕIGUS. Sündmus kannab endas sõnumit sõna jõust ja mõjust ning mõtet julgusest, tugevusest, aga ka vastutusest ja usaldusest. Tänavuse kogemuspäeva teema kujundamises, päeva korraldamises ja läbiviimises on osalenud noored aktiivsed inimesed Narva Kolledžist, Narva Eesti Gümnaasiumist ja Loov Viljandist.

Päeva avab Jevgeni Krištavovitši ettekanne pealkirjaga “Sõnaõigusest, -vabadusest ja -kohustusest”, millele järgnevad kogemusringid. Need aruteluringid kutsuvad osalejaid süvenema küsimustesse, mis puudutavad sõna jõudu ja mõju ühiskonnas. Ringide teemad on:

- Kuidas saan oma sõnaga ühiskonnas muutusi luua?
- Mida toob kaasa see, kui sõna ei maksa?
- Mis juhtub, kui sõna on väär?
- Kes võtab digisõna?
- Miks ma sõna ei võta?

Ringides jagavad oma kogemusi nii noored kui ka asjatundjad. Täpselt saad kogemusringi meetodi ja reeglite kohta lugeda kodulehelt <https://kysk.ee/kogemuspaev2024/kogemusringid/> Kogemuspäeva teevad meeleolukaks ja vaheteks esitab Narva Eesti Gümnaasiumi noorte draamaring.

Kogemuspäev pakub võimalust kuulata teiste kogemusi, jagada enda omi ning leida uusi ja põnevaid koostööpartnereid. See on päev, mil vabaühendused, aktiivsed kodanikud ja noored kohtuvad, et ühiselt luua tugevam ja sidusam kogukond. Üheskoos uuritakse, kuidas sõna abil saab ühiskonnas positiivseid muutusi ellu kutsuda.

Registreerimine on avatud
<https://kysk.ee/kogemuspaev2024/registreerimine/>

Lisainfo KÜSKI kodulehelt <https://kysk.ee/kogemuspaev2024/>
Kohale ootame kuni 80 osalejat. Kohad on piiratud.

Kohtumiseni 13. novembril 2024 Narvas!

Lisainfot jagab:
Katre Tamm
katre.tamm@kysk.ee
Tel +372 5190 9194

Kogemuspäeva toetavad Euroopa Sotsiaalfond ja Siseministeeriumi programm “Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine läbi laste ja noorte aktiivsuse kasvatamise”.

Millest rõõm ühele, sellest ka teisele

Eesti vanasõna

Iisaku Kunstide Kool tähistab tänavu sügisel oma 35. aastapäeva. Ajasime juttu tänase koolidirektori Pille Nageliga, kellel muide novembris samuti ümmargune sünnipäev.

Merle Pikhoff
toimetaja

Kiire arvutus ja saan tulemuseks, et olid toona 20, nii et sina see olla ei saanud, kes kooli käima lükkas. Ei ole just palju nii väikeseid kohti, mis võivad uhkustada oma kunstide kooliga, keda selle algatuse eest hea sõnaga meeles peame?

Täname Eha Leigerit, kes 1989. aastal kooli loomise ette võttis. N-ö asutajaliikmed on ka meie praegused õpetajad Kaja Tina ja Valentina Järve.

Millega sina sel ajal tegelesid?

Mina õppisin sel ajal Tallinna Pedagoogikakoolis. Aga Eha hakkas juba toona mind kutsuma kunstide kooli kandleõpetajaks ja nii ma läksingi edasi õppima Viljandi Kultuurikolledžisse. Lasteaedniku karjäär lõppes enne, kui alata jõudis.

Kui kaua oled olnud Iisaku Kunstide Kooli eesotsas?

Kunstide koolis alustasin tööd aastal 1997. Alustasin hästi väikese koor-musega, sest lapsed olid väikesed, ja direktorina olen ametis aastast 2000. Vahepeal käisin küll korraks veel paariks aastaks ära lapsepuhkusel ja siis jõudsid mind asendada Valentina Järve, kes omakorda läks lapsepuhkusel, ja Juta Reest. Et ameti vääriku olla, tegin läbi Tartu Ülikooli magistriõpingud koolijuhi erialal.

Oled sündinud ja kasvanud Iisakus, siin koolis käinud ja siia tagasi tulnud. Kui kaugele su juured siin ulatuvad?

Kaugele. Mu ema suguvõsa on siin aegade hämarusest, andmeid on kuskil aastatest 1700. Isapoolsed juured on Narvast.

Tean, et kõik su kolm last õppisid muusikakoolis, selles ei saa alahinnata ilmselt sinu mõju, aga kuidas sa ise muusika juurde jõudsid, kas teie suguvõsas on ka sinust eespool muusikuid?

Ma kuulsin kogu oma lapsepõlve seda, et minu emapoolne vanaisa olla mänginud kõiki pille, mis ta kätte võttis. Ise ma küll vanaisa suurt ei mäleta ja tema pillimängu pole kuulnud, olin väike, kui ta suri, aga ilmselt piisas ka sellest perekonnalegendist, et mind mõjutada. Ja mu mõlemad vennad mängisid ju kitarril ning see meeldis mulle väga. Vend Mart tegi kooliajal bändi ka. Neil olid punased pluusid ja nii ilus oli vaadata neid rahvamaja laval ning rahvast nende saatel tantsimas – see oli väga inspireeriv.

Andreas, Maria ja Lisette olid kõik tublid pilliõppijad, aga samas olid kõik kolm ka keskmisest lahtisema peaga tavakoolis. Valiku tegemise hetkel ei läinud nad muusiku teed. Kuidas on täna, võtab neist keegi vahel pillimängu ette? Musitseerite koos?

Tegid jah oma valikud, ilmselt siis on nad selles mõttes rohkem isa suguvõsasse, kes on asjalikud inimesed. Andreas on end sidunud arvutimaailmaga, seda vist esivanematega ei anna siduda. Võibolla niipalju, et isa omas mul

inseneritehnilist mõtlemist, kui midagi oli vaja parandada või välja mõelda, siis lahenduse ta leidis. Maria kasvas sel ajal, kui me maja ehitasime, ehtas endale ise oma toa teisele korrusele, nüüd ta siis tegeleb joonestamise ja projekteerimisega. Lisette armastab keemiat ning õpib seda ülikoolis. Tema inspireerijaks oli põhikooliaegne keemiaõpetaja Aili Reiman, kes vedas eest edasiasitamise ringi teadmishimulistele. Aga pilli mängivad nad kõik siiani ja on juhuseid, kus mängime ka kõik koos. Harva, aga juhtub. Kõik on ju suured ja ajavad omi asju, nii et ega me just liiga tihti kokku ei saa. Kuulsin kunagi kusagilt põhimõtet, et täiskasvanud laste ema olgu nagu hädapidur, kui on vaja, ole olemas ja muidu ära sega. Olen siis katsunud selle põhimõtte järgi talitada.

lisaks väikest kannelt, külakannelt ja plokkflööti. Nende kohta võin öelda, et oskan mängida.

Mingil ajal hakkasin harjutama karmoškati. Lõpuks siis oli mul ka üks pill, mida sagivamas seltskonnas võimendusest kuulda on. Hakkasin õppima seda muide meie tantsuõpetaja Ave eeskujul. Olles nõukaaegne produkt, tundus mulle, et kui oled ikka ühe pilli valinud, siis nii ongi. Ei ole ju võimalik niisama võtta uue pilli õppimist ilma õpetajata ise ette. Aga nähes, et Ave saab hakkama, siis otsustasin, et proovin ka. Pillidest veel – natuke mõikan ukulelet ja kitarril. Torupilli ja keldi harfiga olen viimasel ajal tutvust teinud.

Need sul siis ka olemas?

Jaa, ikka. Ma enamasti ikka ostan pilli, kui tahan katsetada. Muus osas olen küll veendunud, et ega varustusest ei pea alustama, aga pillidele teen erandi. No eks see tädi ostetud kaverilugu on ju samasugune, kõigepealt tuli pill koju

Iisaku Kunstide Kooli kollektiiv
Foto erakogu

Pille, mis pille sa mängid? Muide, kas sulle pole tulnud pähe mõte, et ema isa panid su eluteel mõndagi paika juba sulle nime pannes.

Kõlab päris vahvalt jah. Aga nime valis mulle hoopis vend Jaak.

Minu põhipill on kannel, mida ma Jõhvi muusikakoolis õppisin. Tädi oli mulle kinkinud klaveri, sest vanaisast oli jäänud mingi raha, millele tuli leida jääva väärtusega rakendus ja kuna mina olin peres veel ainus lapseas tegelane, siis tuli mul astuda muusikakooli. Tegelikult tegin seda vägagi heal meelel. Mul oli patareidega plastmassist pisike klaver „Pille“, mille peal ma kuulmise järgi tutvataid laulukesi klamberdasin – nii et ega päris tühja koha pealt see muusikakooli minek ja klaveri ostmise ei tulnud, ju siis paistis välja, et huvi on. Jõhvi muusikakooli direktori jutule minnes selgus, et 12aastaselt olin ma klaveriõpingute jaoks lootusetult vana. Klaverit õpiti seitse aastat, ma poleks jõudnud seda oma kooliaja jooksul lõpetada, nii et see tee oli minu jaoks juba püsti. Pakkusin ise välja, et võtan kandle, sest vanaisast jäänud kannel oli meil kodus olemas ja meeldis mulle väga. Kannelt õpiti toona viis aastat ja selle eriala ma siis ka lõpetasin. Kandlega kompleksis oli üldklaver, nii et tädi kingitud klaver leidis ikkagi rakenduse ja on suguvõsa edaspidigi hoolsalt teenitud. Viljandis õppisin rahva- ja kromaatilisele kandlele

ja oleks see siis olnud lihtsalt Krasnõi Oktjabr või Riga, mida tol ajal liikus, ei, see oli Rönisch. Mustrid kipuvad elus korduma.

Meie kunstide koolis ei ole sugugi ainult pilliõpe, meil on ka kunsti ja tantsuerialad. Kuidas see nii kujunes? Sellega oli vist nii, et kooli avamiseks oli tarvis kokku saada mingi arv õpilasi ja et muusikahuvilistest seda täis ei saanud, tehti kohe kõrvale ka kunstiosakond. Õpetajaks Kaja Tina, kes tänaseni seda tööd teeb, kuid nüüd juba väiksema koormusega. Tema kõrval on noored õpetajad Kristiina Avel ja Emely Sulg, kes n-ö tema enda kasvatatud.

Tants lisandus veidi hiljem ja ka seal on meil äärmiselt püsiv kaader, alustas Juta Reest ja juba aastast 2004 jätkab Juta õpilane Ave Jääger-Nurgamaa.

Kui kerge või keeruline on sellises väikeses kohas õpetajate leidmine? Loomulikult väga keeruline, sest inimestel peavad olema erilised oskused, mille omandamist tuleb alustada lapsepõlves ja siis veel aastaid ja aastaid õppida ning harjutada. Selliseid inimesi ongi maa-ilmas vähe. Õnneks on meil olemas mõned kohalikud õpetajad ja need enda endistest õpilastest sircunud, kes on oma õpinguid jätkanud ja hiljem oma elu sidunud kodukandiga. Eks teistpidi on ju sellise kooli olemasolu meile, kes

me tahame elada maal ja paljajalu murul käia, hea võimalus erialast tööd saada. Seega kõik meie õpetajad ei sõida, aga mõned siiski. Oleme ühtviisi tänulikud kõigile. Huvikooli õpetaja töökoht on suhteliselt ebakindel ja heitlik, sest kunagi ei tea ette, kui palju õppidasoo-vijaid sügisel ootamas on. Palk on aga otseselt seotud tundide arvuga. Kui lapsed õpingud pooleli jätavad, siis ju langeb kohe ka sissetulek. Leian, et oleme kogukonnana õnnega koos, et meil on need inimesed olemas, kes sellise ebakindla, aga ühiskonnale rõõmu pakkuva ameti valinud on.

Kas vajaliku õppurite arvu saate kätte lihtsalt või peate selleks kuidagi ekstra pingutama? Nende vanemate puhul, kes ise sellise kooli läbi on käinud, pole ilmselt midagi loomulikumat, kui tuua ka oma laps kunstide kooli? Jaa, nüüd olemegi selles kohas, kus kooli tulevad juba n-ö meie lapselapsed, need lapsed, kelle emad- isad on meil õppi-

missiooniks pidada. Laulame ju oma-kandi laule, me enam-vähem oskame hääldada sõnu, mis pole igapäevaelus kasutusel, saame neist (enamasti) aru või siis uurime välja. Regilaul on väga võimas ja vana kultuur ning täiesti meie endi oma. Uhke on seda osata. Regilaulu lauldes saame sõnumeid kuni 2000 aasta tagant. Kuidas saaks see mitte meeldida? Pakun, et regilaul pakub meile vaimset meelelahutust.

Oma head mälu ja laia silmaringi näitad koos võistkonnakaaslastega meie mälumängus, oled püsikunde rahvamajas toimuvatel kino-, teatri- ja muusikaõhtutel. Küllap käid mujalgi. Mis sind käivitab, heas mõttes uudishimu? Äkki siis kultuurihimu või -huvi ja eeskujul – minu ema käib ka. See on justkui üks elu tavapäraseid osasid, mis toidab vaimu ja hoiab vaimset tervist. Enamasti saad ju häid emotsioone või siis vähemalt mõtlemisainet. Ja kui see koju kätte tuuakse, siis ma hindan seda. Eks ma vahel sõidan kaugemale ka, aga ma ei arva, et peenes saalis peenel toolil kallima piletiraha eest vaadates esineja kvaliteet muutub.

Olen kuulnud, et sa satud vahel ka mõnele jooksu- või jalgrattasündmusele?

No vot, kes võiks kahtlustada, et olen ka pisut sportlik. Tol ajal, kui mina lisakus koolis käisin, tegutses kooli juures Jõhvi spordikooli filiaal. Ma sain kohe aru, et minu koht see ei ole. Aga kuna õppisin koos sportlike kaaslastega, siis midagi jäi külge. Eks Kalvi ja Rutt olid inspireerivad kehalise õpetajad ka. Ma ei tee trenni selles mõttes, et peale tööd läheksin jooksmas või jõusaali. Kasutan neid võimalusi, mis elu mulle pakub, käin tööl kas jala või rattaga. Kuigi mingis trennis olen täiskasvanuna ka alati käinud. Väga meeldis balletitrenn, kui Ave seda tegi. Viimasel ajal naudin Heldi Aia shindo trennis oma keha ebamugavatesse sõlmedesse väänamist. Uskumatu, aga harjutades muutub ebamugav venituse meeldivaks. Leian sarnasust pilli õppimisega – uus pill on alati algul ebamugav ja ainult harjutamisest on abi.

Kas koolil tuleb ka 40. ja 50. sünnipäev?

Me ei tea, mis maaelust üldse saab. Ühest küljest liigutakse linnadesse, aga on ka teistpidi liikumist, sest puhtas looduses elamist tähtsustatakse järjest enam. Kaugtöö võimalusi näib juurde tulevat. Kinnisvara on maal taskukohasem. Ilma suurema pingutuseta saab maal soetada elamispinna, kuhu lapsed ka sisse mahuvad. Elatakse maal, töötatakse linnas – seegi annab usku maal elamise võimalikkusesse. Õnneks läbib meie valda Riia-Peterburi maantee, mis ka talvel on sõidetav. Tõenäoliselt peavad pereinimesed maale elukohta valides silmas, et lisaks ilusale loodusele oleks võimalik ilma suuremate ebamugavusteta lapsi kasvatada, et lastel oleks võimalik koolis käia ja neile pakutaks tegevust. Tean, et Iisaku Kunstide Kooli pärast on Iisakut endale elupaigaks valitud. Eks see oli mu enda jaokski omal ajal argument. Loodame, et õnnestub edendada koostööd kaugemate valla piirkondadega, et kunstide koolis õppimine oleks kättesaadav. Küllap siis ikka õppijaid jagub ja järgmised juubelid tulevad. Oleme lootusrikkad.

Aegu ammuseid

Kunstide Kooli esimesel direktoril Eha Leigeril on tavaks meile 5. oktoobri paiku helistada ja kooli sünnipäeva puhul õnne soovida. Sest nimelt sel kuupäeval 1989. aastal Iisaku Kunstide Kool ametlikult avati. Kui Eha nüüd tänavu jällegi helistas, palusin tal veidi pikemalt rääkida, kuidas kõik alguse sai.

Pille Nagel

Iisaku Kunstide Kooli direktor

Kust tuli mõte rajada Iisakusse kunstide kool?

Ega tühjale kohale ei teki ju midagi. Iisakus toimus toona vilgas kultuurielu. Rahvamaja ja keskkooli juures tegutsesid koorid ja puhkpilliorkestrid. Lapsed osalesid klaveri- ja akordioni ringides. Kuna pilliõppijaid sai juba päris palju, siis hakkasid mõtted kooli loomise suunas liikuma. Lastevanemate poolt tuli ka sooviavaldusi, et võiks olla kohapeal muusikakool. Lähim muusikakool asus muidu Jõhvis ning bussiga oli seal ikka päris keeruline ja pingutust nõudev käia. 1989. aasta augustis sõitis toonane keskkooli direktor Rein Aidma, puhkuse ajal teel Peipsi äärde minu kodust läbi ja võttis muusikakooli loomise juba konkreetsemalt jutuks. Mõtlesin järele ning võtsin mõtte omaks – miks ka mitte.

Milline see kooli algus ka oli?

Kohtla-Järve rajooni kultuuriosakonna juhataja Tiina Kasema oli väga toetav ja aitas asju ajada. Kooli rajamiseks oli toetus ka IVOLi poolt. Nii et 5. oktoobril saigi kool tegutsema hakata. Suurteks toetajateks olid algusaastatel vallavanemad Vello Taar ja Raivo Raap. Õppetööd alustas 52 õpilast, mis oligi toona minimaalne õpilaste arv kooli avamiseks. Meil ei olnud oma ruume – klassid paiknesid koolimaja erinevates otstes. Pille ka ei olnud. Käiku läksid õpetajate isiklikud pillid. Saksofoniõpilaste kasutada oli üks vana keskkooli pill, kes teab mis aegne. Aga see sai korda tehtud ja mängis küll. Peaasi, et kõik olid tahtmist täis. Hakkasime kohe püüdlema sinnapoole, et saaks kooli klassid praegusesse asukohta kokku. Lihtsalt see ei läinud, aga lõpuks õnnestus.

Eha Leiger

Foto erakogu

Aga mis siis praegustes kunstide kooli ruumides oli?

Sinna saime kohe algul ka kaks ruumi, ülejäänud ruume kasutati laoruumidena. Aeg oli raske, ruumide remondiks raha ei olnud. Eks seal oli üks paras segadus esialgu.

Kes sulle meenuvad, kui nende alguseastate peale tagasi mõtled?

Ennekõike ikka õpetajad ja õpilased. Kõigepealt kooli loomise juures olnud Kaja Tina ja Valentina Järve. Kohe hakkas väljapoole paistma Kaja oskuslik töö. Õppevahenditest oli suur puudus, aga Kaja oli leidlik ja tulemused ei lasknud ennast oodata. Helga Surva oli tugev solfedžoõpetaja. Õpetajate perega liitusid peagi Tanja Elken, Koidu Ahk, Inna Mihhailova, Jutta Reest, no ja sina ise ka.

Minu õpilastest on eriliselt meelde jäänud Rosvin Reest. Ta oli teise klassi poiss, kui tuli sooviga hakata saksofoni õppima. Proovisin teda ümber veenda, et võtaks mõne väiksema pilli esialgu. Aga tema jäi endale kindlaks ja sai hakkama. Lauri Rabin oli mul tubli trompetimängija. Tugev pianist oli meie kooli algusaastatel Evi Rebina.

Mainimata ei saa jätta ehitusfirma Delinor kollektiivi. Kui ükskord remondini jõudsim, tulid ruumid kaunid eeskätt hea koostöö tulemusena.

Milliste raskustega tuli rinda pista kooli alguseaastatel.

No eks suurim mure oli ikka see, et raha nappis. Kõige keerulisem olukord oli aastatel 1994–1996. Vald oli pidevalt rahahädas. Õnneks toetas osa volikogu liikmetest kunstide kooli väga tugevalt ning valla inimesed olid meid nii omaks võtnud, et kunstide kool elas selle raske aja üle ja jäi alles.

Õige pea tabasin ära, et projektidega on võimalik raha fondidest juurde taotleda. Vald oli ka väga toetav ja leidis omaosaluseks vahendid. Tänu projektide kirjutamisele sai ostetud mõnigi õppevahend, sai korraldatud laagreid ja lõpuks õnnestus Hollandi fondide toel ka ruumid ära remontida. Hea sõnaga on põhjust meenutada Hasartmängumaksu Nõukogu ja Eesti Kultuurkapitali. Projekte sai sel ajal postiga teele pandud, kuid nii mõnigi kord viisin need ka ise Tallinna kohale. Mäletan, et olin jällegi ühte projekti Tallinna viimas, kui selgus, et üks allkiri on puudu. Sõitsin bussiga Iisakusse tagasi ning järgmisel hommikul asusin hommikuse Tallinna bussiga taas teele, projekt kaasas, millele olin öhtul puuduva allkirja välja ajanud.

Kui tagasi vaatad, siis mis sa sellest eluperioodist arvad?

See oli mu elu kõige ilusamaid aegu. Kui mõtlen Iisaku Kunstide Koolile, siis tunnen, et olen elus midagi head teinud. Oli soodne aeg ja koht. Olime oma riiki taastamas. Inimesed olid aktiivsed, kõik tahtsid, et asjad edeneksid. Ajad muutuvad, aga mis on tugevalt paigas, see jääb. Muide, võime uhked olla, Iisaku Kunstide Kool oli Eestis esimeste omataoliste seas. Paar päeva enne kinnitati Kadriina Kunstidekooli koolitusluba ja järgmisena sai eluõiguse Iisaku Kunstide Kool.

EMELY SULG – kunstiõpetaja ja tegutsev disainer

Joonistama ja meisterdama hakkasin ma varem kui rääkima. Rõõmu oma kätega loomisest, tunnen ka tänases päevas.

Olen lõpetanud Kõrgema Kunstikooli Pallas nahadisaini eriala (2017–2021). Minu lõputööst kasvas välja omanimeline aksessuaaribränd, millega tegelen tänaseni. Enne kunstikõrgkooli astumist õppisin 10 aastat Iisaku Kunstide Koolis, kust sai alguse minu loomingutee. Õpetaja Kaja loovad ideed ja õpetused rajasid kunstiklassis õppides tugeva vundamendi minu edasisteks valikuteks. Nii tema kui teised kunstiõpetajad on andnud mulle palju inspiratsiooni ja olnud heaks eeskujuks.

Pallase õpingute ajal kutus kunstiõpetaja Kaja mind vahel kunstiklassi tunde asendama, mis andis mulle võimaluse tutvustada õpilastele oma loomingut, inspireerida neid ning innustada kunstiga seotud valikuid tegema. Olen läbinud ka praktika Iisaku Kunstide Koolis, kus juhendasin nahatöötuba ja tutvustasin õpilastele nahakunstiks vajalikke materjale.

Olen endiselt veendunud, et „Kõige tähtsam on silmale nähtamatu“ (raamatust „Väike prints“). Kunstiteosed on aga silmale nähtavad, kuid nad poleks seda, kui see nähtamatu loov jõud, mis südamest tuleb, neid nähtavaks ei teeks.

ES Design Imagofoto (kõrvarõngad, käevõru, pusa).

Foto Aulis Pärnpuu

KRISTIINA AVEL – kunstnik ja õpetaja

Olen kunstiga teadlikult tegelema juba väikesest peale, alustades õpingutega Iisaku Kunstide Koolis Kaja Tina juhendamisel. Hiljem suundusin Tartu Kunstikooli, kus õppisin kujundusgraafikat ja seejärel jätkasin Eesti Kunstiakadeemias vabade kunstide osakonnas trükigraafika erialal. Viimaseks (hetkel) õppisin Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias kunsti ja tehnoloogia õpetajaks.

Kuigi pean end eelkõige graafikakunstnikuks, olen viimastel aastatel tegelenud rohkem maalimise ja joonistamisega. Oma teostes keskendun peamiselt keskkonnaprobleemidele, inimeste lõputule tarbimishale, egoismile ja loomade õigustele.

Visuaali loomine on nagu filter, läbi mille saab rasked teemad läbi mõelda ja endast välja lasta. Samuti tegelen digikunstiga, mis hõlmab nii illustreerimist kui ka graafilist disaini.

Püüan oma kunstialaseid kogemusi ja oskusi ka teistele edasi anda. Oskused ei tule üleöö – tuleb iga päev harjutada, kasvõi üks visand päevas.

Kristiina Avel

Foto erakogu

Andekas Ida-Virumaa NOOR TALENT, ANEF ootab Sinu taotlust!

Alates 7. oktoobrist algas Andekate Noorte Energiafondi (ANEF) järjekordne taotlusvoor. ANEF ootab taotlusi Ida-Virumaa noortelt, kes soovivad saada rahalist toetust enesearendamiseks, sh huvitegevuseks, teaduseks ja sportimiseks. Eesti Energia ja Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu (IVOL) loodud ühisfondi taotlusvoor jääb avatuks kuni 5. novembrini ning toetused jagatakse välja detsembris.

Andekate Noorte Energiafondist saavad toetust taotleda 7–19-aastased idavirulased, kes on aktiivsed oma hobis. Eeskätt toetatakse fondist huvi teaduse vastu, aga ka teised valdkonnad – sport, kunst jne on teretulnud. Toetust võib saada konkurssidel ja võistlustel osalemiseks, teaduse- ja tehnikaalaste teadmiste arendamiseks ning huvialaga seotud vahendite soetamiseks. Taotluse saab esitada noor ja andekas laps ise, tema vanem, õpetaja või huviringi juht.

„Toetus, mida jagame 2013. aastast koostöös Ida-Virumaa omavalitsustega, annab kohalikele andekatele noortele signaali, et nende talent on märgatud ja seda vajatakse regioonis ja ka Eesti Energias. Me tutvustame esimeste stipendiaatidega rohkem, kui 10 aastat tagasi. Mõned neist on täna meie kolleegid, kellega üheskoos arendame Ida-Virumaal unikaalset keemiatööstust. Paljud esimestest stipendiaatidest säravad oma valdkonnas, olles see sport, teadus või midagi muud. Usun, et ka hiljutistest ja tulevastest stipendiaatidest saab meie regiooni ja ka Eesti Energia kullafond,“ sõnas Eesti Energia värbamise ja töösuhete valdkonnajuht Natalja Horohordina.

„Kui me tahame näha regiooni tulevikku – peame minema kooli. Ida-Virumaa tulevikku loovad edaspidi tänased koolilapsed, kelle lennukaid ideid, harrastusi ja andeid me tahame toetada. Ma kutsum üles Ida-Virumaa aktiivseid noori – esitage taotlus, tutvustage ennast ja oma harrastust, liikuge julgelt oma unistuste poole,“ ütles IVOLI esimees Eve East.

Tänavu nagu ka eelmistel aastatel jagab energiafond Ida-Virumaa noorte huvitegevuse toetuseks 9000 eurot.

Taotlusanket ja täpsemad osalemistingimused on kättesaadavad Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu kodulehel ja Eesti Energia kodulehel. Taotlus tuleb täita ja esitada taotluste keskkonnas hiljemalt 5. novembriks. Loe lähemalt ja esita taotlus.

Jelena Derbneva
Suureenergeetika kommunikatsioonijuht
Eesti Energia AS
+372 5561 1022 | jelena.derbneva@energia.ee

Eve East
Ida-Virumaa omavalitsuste liidu esimees
+372 514 3306 | eve.east@ivol.ee

Kurtna noortekeskuse ideehäkaton „Koos(t)öö“

Annika Kallasmaa

Noorteühing Eesti 4H tegevjuht

13.–14. septembril toimus Kurtna noortekeskuses **Ideehäkaton** „Koos(t)öö“. Minihäkatonil osalenud noored tutvusid noorte poolt seinale kirjutatud soovidega ning mõtlesid ise oma kodukohas ja noortekeskuses olevate kitsaskohtade peale. Südaööni toimetati töölehtedega, mentorid rakendasid koolituselt saadud teadmisi noori juhendades ning hommikul esitleti ideid. Tagasisideringis jagasid noored oma heameelt kordaläinud ja kasuliku ürituse ning ägeda seltskonna ja maitstva toidu üle.

Tegevjuht Annika tõdes, et Kurtna noored on väga tublid ja asjalikud ning meeskonnad said rohelise tee projekti „Noorte Heaks“ raames 5.–6. oktoobril toimuvale Jõgeva- ja Virumaa piirkonna **ühishäkatonile**.

Aitäh Alutaguse valla noortevolikogule, eriti Helar Richard Eksteinile ning Kurtna noortekeskuse noorsootöötajale ja NÜ Eesti 4H Virumaa piirkonnajuhile Mirjam Vinklerile ürituse korraldamise eest!

ALUTAGUSE VALLA AASTA HARIDUSTÖÖTAJAD

Alutaguse vallas on ikka olnud kombeks õpetajate päeval märgata ja tunnustada haridustöötajaid, et tähtsustada nende rolli ja tõsta esile neist edukaimate tegevust. Kandidaate preemiatele saavad esitada kõik valla haridusasutused.

Tänavu olid haridustöötajad kutsutud Mäetaguse rahvamajja tänusündmusele 4. oktoobril, kus muu hulgas kostitasid neid kauni kontserdiga Mikk Saar ja Tanja Mihhailova-Saar.

Alutaguse valla AASTA LASTEIAÕPETAJA EVE ELM Alutaguse Lasteaed

Eve käib kaasas tänapäevaste õppesuundumustega ja osales õppekava ning arengukava koostamise protsessis. Tema jaoks on olulised uuenduslikud meetodid ja tehnikad, et muuta laste arendamine kaas- aegseks ja pakkuda parimaid võimalusi. Eve käib lastega matkadel, jalgrattamatkadel ja suusatamas, et lastel kujuneksid välja tervislikud harjumused.

Eve on osalenud ja korraldanud maakondlikku Ida-Virumaa Lasteaedade laulu- ja tantsupidu (aastal 2017 Mäetagusel). Samuti osaleb ja korraldab Alutaguse lasteadeade simmanit ja Tillujooksu, kus osalevad samuti kõik Alutaguse valla lasteaiad. Traditsiooniks on saanud Eve korraldatud Liikumispeod Mäetagusel, kuhu on alati kutsutud kõik meie valla lasteaiad (Sipsiku pidu, Krõlli mulli liikumispidu). Eve võtab osa koos lastega virtuaaljooksu sarjadest või ühekordsetest jooksudest, mida korraldab Olümpiakomitee.

Eve teeb koostööd meie valla teiste liikumisõpetajatega ja innustab kolleege lastega rohkem liikuma. Lisaks teeb ta tihedalt koostööd ka peredega, et kinnistada laste tervislike harjumusi ka kodus. Näiteks kaardistab liikumisharjumusi ja õhutab vanemaid leidma aega lastega koos liikumiseks.

Eve on rõõmsameelne, energiline ja suudab liikumisse kaasata ka need lapsed, kellele see on keeruline. Lisaks teeb ta vajadusel individuaalseid liikumistegevusi lastega ja on paindlik oma planeerimises. Ta arvestab laste erisustega ja leiab mängulised moodused laste kaasamiseks.

Alutaguse valla AASTA HARIDUSTEGU „ILLUKA TAIMEKASVATAJAD“ Illuka Kool

Lisaks Alutaguse valla Aasta Haridusteo võitmisele oli projekt „Illuka taimekasvatajad“ ka Ida-Viru hariduse edulugude konkursi „Tulevikulend“ parimad praktikad TULEMi rakendamisel võitja.*

*Loe lähemalt 1. leheküljelt.

Alutaguse valla AASTA ÕPETAJA TIINA PEENEMA Mäetaguse Põhikool

Õpetaja Tiina paistab silma individuaalse lähenemise poolest, märkides ära iga õpilase eripärad ja vajadused. Õpetajana oskab ta õpilasi inspireerida ja innustada, olles sõbralik ja heatahtlik, kuid samal ajal ka nõudlik ja järjekindel. Ta suudab suurepäraselt märgata iga õpilase tugevaid ja nõrku külgi ning vastavalt sellele kohandada oma õpetamisstiili. Tema ainetunnid on eristunud sellega, et õpetaja suudab hästi siduda teooriat praktilise tegevusega.

Õpetaja Tiina kasutab mitmekesiseid õpetamismeetodeid, nagu projekt- ja praktiline töö, õuesõpe, lühiaurimused, videoreklaami loomine, seemneraamatu koostamine jne. Samuti rakendab õpetaja digitehnoloogiat ja interneti võimalusi õppimise toetamiseks, pöörates erilist tähelepanu laste arvutioskuste arendamisele, kasutades seejuures mitmekesiseid kaasaegseid õpikeskkondi. Õpetaja Tiina kasutab õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel nii valdkondadesiseseid kui ka -üleseid lõimingu võimalusi.

Tiina Peenema on tuntud oma innovaatiliste ideede ja loovuse poolest õpikäsitusel. Näiteks on ta rakendanud uusi tehnoloogilisi lahendusi ja loovaid projekte, mis on rikastanud õppetööd ja suurendanud õpilaste motivatsiooni.

Ta on loonud klassiruumis toetava ja motiveeriva keskkonna, kus iga õpilane tunneb end väärtustatuna. Et süvendada nii õpilaste kui ka vanemate seas ühtekuuluvustunnet, korraldas erinevaid tegevusi: klassiõhtu, kaaslastele kingituste tegemine, sünnipäevade pidamine, meisterdamise töötuba „100 kaarti Alutaguse Hoolekeskuse elanikele“, rattamatk, väljasõit Tallinnasse, piknik.

Fotod Aulis Pärnpuu

Alutaguse valla ELUTÖÖ PREEMIA KALVI KIVIMÄE Iisaku Gümnaasium

Kalvi Kivimäe on olnud ja on jätkuvalt Iisaku Gümnaasiumi raudvara. Mees, kelle muhe huumorimeel, viisakus ja vastutulelikkus on eeskujuks meile kõigile.

Kalvi töötas Iisaku Gümnaasiumis alates aastast 1979. Enne seda oli ta õpetaja Mäetaguse koolis ning pidas mõned aastad treeneriametit. See aeg on olnud pikk ja tegudrohke, tänaseks on ta kõige pikema pideva staažiga õpetaja meie majas. Põhiamet on Kalvil olnud kehalise kasvatuse ja riigikaitse õpetuse õpetaja. Aastatel 1989–1994 on Kalvi olnud ka meie kooli direktor. Kõigil, kelle õpetaja, klassijuhataja või kolleeg on Kalvi olnud, on mees arvuvalt temaga seotud humoorikaid seiku ja ütlemisi. Ta on olnud eeskujuks ja innustanud sadu Iisaku Gümnaasiumis õppinud noori.

Täna on Kalvi töö õpetajana lõppenud, kuna riigikaitseõpetust põhikooli õppekavas ei ole, aga ta viib läbi lasketreeninguid ning juhendab noorkotkaid. Laskering on õpilaste seas väga populaarne. Vembumeeste korrale kutsumiseks piisab lausest: „Kui halvasti käitunud, siis laskma ei saa!“. Mõjub väga hästi.

Õpetaja Kalvi saadab õpilasi nii laskevõistlustel kui noorkotkaste õppekoosolekutele, mis toimuvad peamiselt nädalavahetustel.

Kollegina on Kalvi alati sõbralik ja abivalmis. Lööb kaasa ühisüritustel, on valmis lavale astuma nii laulu kui tantsuga. Kalvi on mees, kellega võib iga kell luurele minna, kellele saab kindel olla, see kõik, mis lubatud, saab ka tehtud.

Õpetaja Kalvi käe all on spordipisikuga nakatunud sajad noored ja juba vanemad inimesed. Lisaks õpetajatoole on tema elutöö üheks tähtsaks osaks Iisaku Laskeklubi eestvedamine. Tema juhendatud õpilased on läbi aastate saavutanud kõrgeid kohti nii maakondlikel kui vabariiklikel laskevõistlustel. Lasketiiru, mis on ainulaadne terves Eestis, kasutavad lisaks õpilastele treeninguteks politseinikud, vanglaametnikud ja kaitseliitlased.

Kalvi on aktiivne ja hinnatud kogukonnaliige, patrioot, endise Iisaku valla aukodanik, Kaitseliidu asutajaliige, Vabaduse Tammepärga aumärgi kavaler.

Sel sügisel tähistasime õpetaja Kalvi 45. tööjuubelit.

Video- ja fotograaf
Pedagoog
Taanus Lekk
Taustanäitleja
filmides

Kella Kuue Kohtumine
KURRNA SELTSIMAJAS

29. oktoober
18.00

EXTRA ELU

Alutaguse
Huvikeskus

Kella Kuue Kohtumine
KURRNA SELTSIMAJAS

Märt Treier

3. detsembril
18.00

Hiljuti ilmunud
raamatu
„ÄRA“
esitlus

Foto Marit Sepp

Õppekäigul Kauksis

Marit Sepp
Iisaku Gümnaasiumi õpetaja

Sügisel sünnipäeva puhul käisid Iisaku Gümnaasiumi 1.–3. klassi õpilased KIK-i projekti raames õppekäigul Kauksis. Õpilastele tutvustati sügisel looduses aset leidvaid protsesse. Saadi teada, kuidas loodus valmistub talveks ning kuidas tekib värvirohkus ja kuidas erinevad elusolendid tagavad enda ellujäämise rasketes talveoludes. Räägiti loodusaapteegeist ja hea tervise nimel prooviti isegi kadakamarju. Oli teadmisterohke hommikupoolik.

Rahvuste päev Iisaku rahvamajas

Merle Pikhoff
Iisaku rahvamaja juhataja

24. septembril tähistati üle terve Eesti rahvuste päeva. Alutaguse Huvikeskus pööras sel puhul oma pilgu Ukraina ja Eestis elavate ukrainlaste poole. Tetjana Ivuškina Kohtla-Järve Ukraina muuseumist oli päev varem seadnud Iisaku rahvamajja üles kauni näituse „Rivne Polesje koloriit“. Polesje on Ukraina kõige vanem piirkond, mis säilitab endiselt oma unikaalset värvi rahvarõivastes ja erinevalt teistest Ukraina piirkondadest eristuvad Polesje rõivad valdavalt kahevärvilise valge- punase kombinatsiooni tõttu. Muuseum on rajatud Tetjana eraalgatusel, see on suur osa tema elust ja esimesed eksponaadid olid tema perekonnale kuulunud esemed. Rahvuste päeval oli ta taas Iisakus ja sai näituse pidulikult avada. Kuid külalisi oli veel. Oma elust Eestis olid nõus rääkima Ruslan, Rute ja Terje Troshinskid. Mõõdapääsmatult läks jutt ka sõjale, Ruslani ja Terje tegemistele seoses Ukraina abistamisega, aga proovisime sel õhtul siiski pigem positiivsetel ja kodustel teemadel püüda. Ning otse loomulikult palusime Ruslani ja Rute õhtu lõpetuseks ka lavale. Esitusele tulid laulud nii eesti kui ukraina keeles ja täiesti seletamatu tunne oli kuulata ukrainlase südamest tulevat laulu „Eesti muld ja Eesti süda“. Ukrainlanna Tatjana „Lammas ja Roos“ mekitoast oli küpsetanud lauale maitsvaid ukrainapäraseid hõrgutisi ja õhtu jätkus veel peale kontserti õdusast vestlusringis. Sündmust toetasid Integratsiooni Sihtasutus, Eesti Kultuurkapital ja Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Fotod Anne Uttendorf

Tudulinna loometoa avamine

Merike Vaarmets

Ka nõrkadest saavad ühinedes tugevad
Friedrich Schiller

4. oktoobril avas Tudulinna käsitööstusnt loometoa, mis on suunatud õmblemisele, tekstiilide hooldusele ja kunstile. See kõik on arengujärgus. Avaüritusel toodi välja, millistest muudest tegevustest ja kursustest ollakse veel huvitatud ning need teemad ei ole piiratud vaid käsitöö ja kunstiga. Püüamegi lähtuda kogukonnaliikmete huvidest ja vajadustest. Meie eesmärk on julgustada inimesi läbi uute oskuste omandamise looma endale lississetuleku võimalusi või lausa alustama ettevõtlusega. Projekti toetas õiglase ülemineku fond, mille abil soetati loometoa vahendid: õmblusmasin, äärestusmasin, katteõmblusmasin, triikimisüsteem ja aurukeskus. Peale õmblustoa sisustuse soetasime ka kudumismasina, millega saab kududa rahvariide juurde sobivaid pitspõlvikuid, sukki, rääkimata lihtsamatest villastest kudumitest. Kudumismasinat käsitleb kvalifitseeritud operaator. Kunstiprojektide läbiviimiseks soetati 20 molbertit, mida kasutatakse tekstiilimaali töötubades. Tulevikus on plaanis pakkuda maalimisvõimalust nii akvarellide kui akrüülvärvidega. Samuti saab molberteid kasutada joonistamise puhul. Töötubasid pakume ka väljaspool oma maja. Meie töötubadesse sobivad kõik, kes iseendale piire ei sea. Minu isiklik teekond tekstiilimaalini on saanud inspiratsiooni mitmest allikast, näiteks Iisaku Kihelkonna Muuseumi pakutrüki töötoast, inimeste soovist kanda isikupäraseid rõivaid ja minu enda soovist olla mõistlik tarbija, st hindan kvaliteeti ja taaskasutust. Kasutades spetsiaalselt tekstiilile mõeldud värve, jääb tulemus loomulik ja sõltuvalt materjalist on igavene. See on suurepärane võimalus luua endale uusi unikaalseid rõivaid või anda värske nägu vanadele. Tudulinna käsitööstusnti loometuba asub Tudulinna vanas koolimajas, nüüdses kogukonnamajas. Avatud oleme neljapäeviti kell 16–19, eelneval kokkuleppel on võimalikud ka teised päevad ja ajad (tel 56461580). Oodatud on kõik Alutaguse piirkonna huvilised. Meeleolukate kohtumisteni Tudulinna loometoas!

Sügisandide pidu Kurtna noortekeskuses

Helar Richard Ekšteini

27. septembril toimus Kurtna noortekeskuses sügisandide pidu. Kõik noored olid valinud endale meeldiva sügisanni, selle sarnaselt end riietanud ja ette valmistanud hariva esitluse. Esitlustest saadi teada huvitavaid fakte ja põhilist infot sügisandide kohta. Paaril korral kasutati esitlusprogrammi PowerPoint ja ühel korral oli lisaks ka veel temaatiline *playbox* ning oli ka neid, kes oma tutvustatava vilja teistele maitsmiseks kaasa töid. Peale ettekandeid oli aeg asuda mängima. Esimeses mängus pidi nööri küljes rippuvast õunast tüki välja hammustama käsi ja abivahendeid kasutamata. Ülesanne osutus parajalt raskeks, aga pika pusimise peale said kõik siiski hakkama ja võisid õuna ära süüa. Järgmiseks jagati noored kahte gruppi, et saaks kahte mängu paralleelselt ja erineva raskustasemega mängida. Üheks mänguks oli kasti sees olevate sügisandide äratundmine katsumise teel. Kastis oli nii tuntud kui vähemtuntud sügisande. Teiseks mänguks oli sügisandide järjekorda panemine. Nimelt oli mängujuhi ees kindel sügisandide järjestus, mida mängijatele ei näidatud, kuid mida nad pidid kopeerima. Iga väljapakutud variandi järel ütles mängujuht, mitu vilja on õiges järjestuses, kuid ei öelnud millised. Mõlema mängu puhul said noored õige vastuse korral maiustuse. Viimaseks mänguks oli sügisandide maitse järgi äratundmine. Noored said silmad kinni proovida riivitud sügisande ja pakkuda, millega on tegu. Teadmata, millega on tegu, jooksid paljud kohe maitstut välja sülitama. Näiteks riivitud õun jättis pimesi maitstes sibula või millegi kibeda mulje. Hästi oli aru saada, kes piilusid, sest

riivitud sügisannid pole kõige ahvatlevama välimusega ja nii tõmbus osadel noortel juba enne maitsmist nägu krampsu. Lõpuks oligi kokkuvõtete tegemise aeg ja noored said anda nii endale kui ka üritusele tagasisidet. Magusaga tunnustati kõiki osalejaid. Noortel jäi üritusest positiivne mulje ja koju mindi juba erinevatest sügisandidest teadlikemana.

Kuidas Peipsi rääbis Viljandis käis

Meeli Õunap

Puhas Peipsi kuld – rääbis ja selle soolamine on jäädvustatud UNESCO vaimse pärandi nimistusse. Seda pärandikultuuri hulka kuuluvat toidukultuuri olulist ajaloolist osa käis eestvedaja Pille Põld koos abikaasaga tutvustamas Viljandis Pärandusfestivalil, mis leidis aset 5. oktoobril. Pille kogutud lugusid rääbise soolamisest aitasid Pärandusfestivali külalistele edastada Kiikla kogukonnateatri näitlejad Monika ja Andrus, pillilugudega andsime hoogu koos Dianaga. Meie rääbiselood oli päeva esimene lavaline sündmus. Päeva edenesed astusid lavale Villu Talsi – samuti Virumaa juurtega muusik, Kihnu muusika- ja tantsuseltskond, duo „Mann ja Juula“ – andekad ja tunnustatud noored pärimusviulidajad. Pärandusfestivali ilmetas lugematu hulk erinevaid töötubasid, kus oli huvilisel võimalus kätt proovida mistahes valdkonnas. Valik oli väga suur – lambivarjust muinasaegsete viikingite ehedeni. Festivali parandusalal sattusin töötuppa taaskasutuse töötuppa ja kuna festivalil askeldas ringi ka ERM-i meeskond, siis sai Eesti Rahva Muuseumi arhiivi tarbeks üles võetud küsitlus ja jutuaajamine perepärimusest ja taaskasutusest. Huvitava päeva lõpetuseks käisime Dianaga Piret Pääri muinasjutu töötoas. Tänu rääbiselugudele sai avastatud üks äge festival, mida võiks järgmisel aastal jälle külastada. Viljandi tundub üldse olevat selline „akude laadimise koht“, kus leidub alati kuhjaga loovust ja ilu ka hinge!

Я ВАМ ПИШУ ...

УЛЫБКИ ИЗ ПРОШЛОГО

Николай ПАВЛЕНКО

литератор, переводчик, краевед

Nii see olla võis...

"Так это могло быть". Книга рассказывает о сельской жизни, которая проходила в Вирумаа в былые годы. Там простым языком рассказывается много о том, что может представить интерес и нынешнему дню. И много такого, что сейчас вызывает улыбку.

Ah, mis sa selle vana haige inimesega räägid!

Все жизнь Лийны была отдана работе на земле, и даже когда ее пришли поздравлять со 100-летним юбилеем, она, без единого помощника, была занята хозяйскими хлопотами по дому. Лийна родила и вырастила 7 детей, и старшая ее дочь (в возрасте 82) жила неподалеку. Когда журналист спросил, а нельзя ли ему пообщаться и с ее старшей дочерью, Лийна, сохранившая чувство юмора, ответила: "Ах, и

о чем ты будешь говорить со старым и больным человеком!" Себя она старой не считала. Лийна была из того ряда людей, которым не нравится слово "старость" и которые всегда отвечают так: "Я не старая, я просто долго живу!"

Sibulavenelased

можно перевести как "Луковые русские". Утверждают (и для этого есть все основания), что самый красивый, полезный и самый вкусный лук растет на побережье Чудского озера, где его раньше и сейчас выращивают в основном

здешние русские жители. Так вот получается, что одни от лука пускают слезу, а другие улыбаются.

...sõitma auklikel teedel...

"...ехать по дороге с ямами..." Да, именно такую доверенность-разрешение выдал владелец автомобиля своему водителю! Документ этот датирован 8 мая 1924 года, когда автомобиль еще не был таким повседневным явлением, как сейчас, а скорость в 20-25 километров в час тогда казалась лихачеством.

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ,

секретарь волостного собрания

26. 09. 2024

- Решено утвердить структуру и должностной состав волостного управления Алутагузе. В структуре начиная с 01.10.2024 года ликвидируются должности руководителя строительства(1,0) и дорожно-транспортного специалиста (1,0). В структуре добавлена должность специалиста по строительству (1,0), всего в структуре два специалиста по строительству (2,0). Задания ликвидированных должностей распределяются между сотрудниками той же службы и, при необходимости, изменяются должностные инструкции и распорядок работы.
- Решено принять I дополнительный бюджет 2024 года.
- Дано разрешение на проведение процедуры землеустройства и частичного отчуждения земли на недвижимости школьного здания в деревне Ыйуга.
- В порядке проведения аукциона решено произвести отчуждение недвижимости Mänguvaljak в деревне Вырну. Стартовой ценой аукциона установлено 3532 евро (1 евро/м2). Аукцион проводится электронно в веб-среде osta.ee.
- Решено изменить постановление Алутагузского волостного управления № 45 от 24.08.2023 года "Порядок поддержки спортивной деятельности в волости Алутагузе". Изменение состоит в том, что ходатайствовать о получении пособия можно в течение всего года. Измененное постановление вступает в силу с 08.10.2024 года.

С протоколом заседания волостного собрания, с принятыми решениями и постановлениями можно ознакомиться в регистре документов http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/
Запись заседания: https://pilv.alutagusevald.ee/s26_09_2024_volikogu

IDA-VIRU KESKHAIGLA

Приглашаем на гибридный инфодень! ОБ ИНСУЛЬТЕ ПРОСТЫМИ СЛОВАМИ

29 октября в 14.00
в Кохтла-Ярве, в Доме здоровья Ярве,
Ravi 10d, D5051

Невролог др Пилле Летюка расскажет – о
профилактике и симптомах

Сестра по инсультам Юлия Козлова – о
возможностях кабинета для больных инсультом

Физиотерапевт Эвели Тамм – о жизни после
инсульта

Невролог др Катрин Пыльд – о результатах
проекта по инсульту

О своем опыте расскажет пациент, перенесший
инсульт

На месте измеряем уровень сахара крови и артериальное
давление!

Мероприятие на русском языке продолжительностью 2,5 часа.

Прямая трансляция в FB facebook.com/idavirukeskhaigla

Дополнительная информация
по телефону 56 946 132

www.ivkh.ee

Проводится кампания бесплатной раздачи жильцам домашних компостеров для биоотходов

Чтобы и далее внедрять отдельный сбор биологических отходов, волость Алутагузе этой осенью поддержит жителей домашними компостерами для биологических отходов. Жителям предусмотрено раздать 100 домашних компостеров (без утепления) объемом 320 литров. Домашние компостеры в основном распространяются среди жителей частных, сдвоенных и рядных домов, или малоквартирных домов.

Домашние компостеры раздаются жильцам БЕСПЛАТНО.

Заявку на домашний компостер следует отправить по адресу martin.miller@alutagusevald.ee

NB! Заявку можно подавать только для той недвижимости, которая связана с организованным вывозом мусора и в котором, согласно данным регистра народонаселения, имеется местожительство хотя бы у одного человека.

Проект поддерживается эстонским государством и Центром экологических инвестиций (KIK).

ДЕТАЛЬНЫЕ ПЛАНИРОВКИ (ДП)

Алутагузское волостное управление извещает о результатах презентации ДП недвижимости Uuemetsa, Järvekalda и Monacho в деревне Уускюла. Публичная презентация проходила 19.07-18.08.2024 года, в ходе которого владельцы недвижимости к северу от зоны планирования представили предложения по упрощению доступа к ним. Алутагузское волостное управление 13.09.2024 года приняло свою точку зрения относительно предложений, они учтены и публичное обсуждение не проводилось. В ДП внесены необходимые изменения. С представленными предложениями и точкой зрения можно ознакомиться на веб-странице волости www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud.

Алутагузское волостное управление своим распоряжением №389 от 27.08.2024 года решило не проводить стратегическую оценку воздействия на природу (KSH) ДП земельного участка, прилегающего к Sadama tee в деревне Раннапунгерья.

Территория ДП находится месте компактного заселения деревни Раннапунгерья и граничит с рекой Раннапунгерья. Планируемый участок охватывает кадастровые единицы Sadama tee 2, Sadama tee 4, Sadama tee 7, Sadama tee T1, Sadama tee T2 и, частично, Paadi tee T1 и Mustjõe.

Целью разработки ДП является создание целостной территории пристани, прилегающей к реке Раннапунгерья.

В ходе предварительной оценки KSH пришли к выводу, что, учитывая планируемый объем деятельности, ее характер и размещение, нельзя предположить существенного воздействия на окружающую среду, связанного с реализацией ДП и целевым использованием, и не требуется проведение KSH. Учет экологические условия возможно в ходе ДП.

Инициатор, исполнитель и организатор разработки ДП — Алутагузское волостное управление (Tartu mnt 56, lisaku alevik). Разработчик ДП - Plaan OÜ (Tamme pst 111, Tartu linn).

С инициированием ДП и распоряжением об отказе от проведения KSH можно ознакомиться в рабочее время в здании Алутагузского волостного управления или на веб-странице волости: www.alutagusevald.ee/alगतatud.

Алутагузское волостное собрание своим решением №196 от 29.08.2024 года инициировало ДП недвижимости Kedu в деревне Раннапунгерья.

Планируемый участок находится в центре деревни Раннапунгерья и включает в себя кадастровую единицу Kedu (81501:005:0992)

сельскохозяйственного целеиспользования и, частично, кадастровую единицу Rakvere-Rannapungerja tee, 88 (81501:005:0208) для транспортных целей. Южная часть планируемого участка находится на территории компактного заселения. Земельный надел Kedu не застроен, к нему есть доступ с государственной дороги через существующий перекресток и подключение к электросети. Граница планируемого участка указана в приложении к решению об инициировании ДП. Площадь составляет около 5,8 га.

Целью разработки ДП является разделение земельного надела на дачные участки и закрепление за ними права застройки. С учетом ДП предлагается внести изменения в генеральный план в части целеиспользования земельного участка и расширение границы компактно заселенной местности.

При разработке ДП проводится предварительная оценка KSH. Необходимость проведения возможных исследований выяснится в ходе разработки ДП.

С решением об инициировании ДП можно ознакомиться на веб-странице волости Алу-тагузе: www.alutagusevald.ee/alगतatud.

Алутагузское волостное собрание своим решением №195 от 29.08.2024 года ввело в действие ДП недвижимости Vallamaja в деревне Иллука.

Планируемая территория находится вблизи перекрестка государственной дороги 32 Jõhvi-Vasknarva и 13150 Jõuga-Raudi, и охватывает недвижимость Vallamaja (13001:001:1286), 32 Jõhvi-Vasknarva tee (22901:002:0288) и, частично, недвижимость 32 Jõhvi-Vasknarva tee (22901:002:0101). Площадь планируемого участка составляет около 1,5 га.

Цель ДП — предоставить участку право ведения строительства (перестройки служебного здания в квартирный дом) и предоставить дополнительное право на застройку такого же объема. ДП дает возможность деление кадастровой единицы Vallamaja на два участка жилой застройки, из которых до 50% также может быть использовано для целей коммерческого использования и один участок земли производственного назначения (скважина). ДП вносится предложение внести изменения в генеральный план с точки зрения основного назначения землепользования и размера образуемого участка.

С решением о введении в действие ДП можно ознакомиться на веб-странице волости Алу-тагузе: www.alutagusevald.ee/kehtestatud.

Detailplaneeringud

Alutaguse Vallavalitsus teavitab Uusküla Uue-metsa, Järvekalda ja Monacho kinnistute detailplaneeringu avalikustamise tulemustest.

Avalik väljapanek toimus 19.07.–18.08.2024, mille jooksul esitasid planeeringualast põhjapool asuvate kinnistute omanikud ettepanekud juurdepääsu servi-tuudi osas. Alutaguse Vallavalitsus võttis 13.09.2024 esitatud ettepanekute osas seisukohad, ettepanekud võeti arvesse ning avalikku arutelu ei korraldatud. Detailplaneeringus on tehtud vajalikud muudatused. Esitatud ettepanekute ning seisukohtadega saab tutvuda valla veebilehel www.alutagusevald.ee/ avalikud-valjapanekud.

Alutaguse Vallavalitsus jättis 27.08.2024 korraldusega nr 389 algatamata Rannapungerja küla Sadama tee äärse maa-ala detailplaneeringu kesk-konnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Planeeringuala asub Rannapungerja küla kompakitse asustusega alal ning piirneb Rannapungerja jõega. Planeeritav maa-ala hõlmab Sadama tee 2, Sadama tee 4, Sadama tee 7, Sadama tee T1, Sadama tee T2 ning osaliselt Paadi tee T1 ja Mustjõe katastriüksuseid. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Rannapungerja jõe äärsele alale tervikliku sadamaala rajamine.

KSH eelhindamise käigus jõuti järeldusele, et arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja sihipärase kasutamisega seonduvat olulist keskkonnamõju ning KSH läbiviimine ei ole vajalik. Keskkonnaningimustega arvestamine on võimalik planeeringumenetluse käigus.

Detailplaneeringu algataja, kehtestaja ja koostamise korraldaja on Alutaguse Vallavalitsus (Tartu mnt 56, lisaku alevik). Planeeringu koostaja on Plaan OÜ (Tamme pst 111, Tartu linn).

Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jät-mise korraldustega saab tutvuda Alutaguse Valla-valitsuses tööajal ja valla veebilehel: www.alutagusevald.ee/algatatud.

Alutaguse Vallavolikogu kehtestas 29.08.2024 otsusega nr 195 Illuka küla Vallamaja kinnistu detailplaneeringu.

Planeeringuala asub riigiteede 32 Jõhvi-Vasknarva ja 13150 Jõuga-Raudi ristmiku läheduses ja hõlmab Vallamaja (13001:001:1286) kinnistut, 32 Jõhvi-Vasknarva tee (22901:002:0288) ning osaliselt 32 Jõhvi-Vasknarva tee (22901:002:0101) kinnistut. Planeeringuala suurus on ca 1,5 ha.

Planeeringu eesmärk on anda krundile ehitusõigus olemasoleva büroohoone ümberehitamiseks korterelamuks ja määrata täiendav ehitusõigus sarnases mahus hoonestuse ehitamiseks. Planeering annab võimaluse jagada Vallamaja katastriüksus kaheks elamumaa krundiks, millele võib kuni 50% ulatuses ka ärimaa sihtotstarbe ning üheks tootmismaa krundiks suurkaevu osas. Detailplaneeringuga on tehtud ettepanek üldplaneeringu muutmiseks maakasutuse juhtotstarbe ja moodustatava krundi suuruse osas.

Kehtestamise otsuse ning kehtestatud detailplaneeringuga saab tutvuda Alutaguse valla veebilehel www.alutagusevald.ee/kehtestatud.

Alutaguse Vallavolikogu algatas 29.08.2024 otsusega nr 196 Rannapungerja küla Kelu kinnistu detailplaneeringu.

Planeeringuala asub Rannapungerja küla keskosas ning hõlmab maatulundusmaa sihtotstarbega Kelu (81501:005:0992) katastriüksust ning osaliselt transpordimaa sihtotstarbega 88 Rakvere-Rannapungerja tee (81501:005:0208) katastriüksust. Planeeringuala lõunapoolne osa asub kompakitse asustusega alal. Kelu maaüksus on hoonestamata, sellele on olemasoleva ristmiku kaudu juurdepääs riigiteelt ning elektriliitumine. Planeeritava maa-ala piir on algatamise otsuse lisas. Planeeringuala suurus on ligikaudu 5,8 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on maa-ala suvilakruntideks jagamine ja kruntidele ehitusõiguse määramine. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta üldplaneeringus maakasutuse juhtotstarvet ning laiendada kompakitse asustusega alal piiri.

Detailplaneeringu koostamisel anda KSH eelhindang. Võimalike uuringute läbiviimise vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

Detailplaneeringu algatamise otsusega on võimalik tutvuda Alutaguse valla veebilehel www.alutagusevald.ee/algatatud.

Fotod Kerli Pärn

Muinsuskaitsepäevad ja jalgsimatk Peipsi muinasmaastikel: minevik, mis ühendab

Maili Roio

Muinsuskaitseameti allveearheoloogia nõunik

Tänavused muinsuskaitsepäevad kandsid sümboolset pealkirja „Hoiame ühendust“ ja keskendusid transpordi-, teede- ja sidevõrgustikega seotud teemadele. Ühenduse hoidmine viitab võrgustikutegevusele ja ühenduses olemisele, aga ka ajalooliste teede ja radade hoidmise vajadusele nii nende füüsilises vormis kui ka ühiskonna arengule kaasa aitavas tähenduses. Ürituste raames toimus 21. septembril Peipsimaal üks eriline jalgsimatk, mille käigus avastati Peipsi järve piirkonna muinasmaastikke.

Matk sai alguse Pärnaõue talust, kus huvilised said veel viimaseid päevi külastada näitust, mis tutvustas Rannapungerja jõe kallastelt ja Peipsi järvest leitud arheoloogilisi aardeid. Näituse pärliteks olid kiviaegsed ja hilisemate perioodide leiud, mis peegeldavad piirkonna pikka ja rikkalikku ajalugu. Need esemed annavad aimu, et inimesed on Peipsi piirkonda asustanud juba tuhandeid aastaid.

Matk Peipsi järve muinasmaastikele pak-kus osalejatele ainulaadse võimaluse süveneda

piirkonna geoloogilisse ja arheoloogilisse ajaloosse. Matkalised püüdsid hoomata, kuidas Peipsi järve piirkond muutus pärast viimast jääaega, ning arutleti selle üle, mida me täna teame sellest väga olulisest perioodist ja millised küsimused on endiselt lahendamata.

Ligikaudu 13 300 aastat tagasi, kui mandrijää serv peatus Iisaku–Vaivara joonel, täitis jääpaisjärv kogu nüüdisaegse Peipsi järve nõo. Pärast liustikuserva taandumist ja vete suubumist Soome lahe nõkku hakkas Peipsi jääpaisjärve veetase langema. See viis Peipsi eraldumiseni Balti jääpaisjärvest ja järve muutumiseni iseseisvaks veekoguks. Sellest ajast peale on Peipsi järv kujunenud ja arenenud kuni tänapäevani.

Kuid Peipsi järve isoleerumise täpset ajastust ja protsessi pole võimalik kindlalt määratleda. Arheoloogilised ja geoloogilised uuringud näitavad, et Peipsi järve veetase alanes järk-järgult, kuid selle kiiruse ja põhjuste kohta on teadlastel erinevaid arvamusi. Enamik eksperte usub, et veetase langes aeglaselt ja stabiilselt, ilma katastroofiliste muutusteta. Sellele vaatamata jääb endiselt küsimuseks, millised täpsed muutused toimusid ja kuidas need mõjutasid piirkonna varajasi elanikke ja nende elustiili.

Matkalised said teada, et Peipsi järve põh-jaosas kujunes 9600. aasta paiku eKr välja väiksem madal veekogu, mida tuntakse Väikese Peipsi nime all. See järveosa oli oma mõõtmetelt palju väiksem kui tänapäeva Peipsi järv ning see saavutas oma minimaalse veetaseme ligikaudu 7500 eKr. Kuigi geoloogilised uuringud on tõestanud, et tegemist oli väga olulise etapiga Peipsi arenguloos, on endiselt selgusetu, miks ja kuidas täpselt järv selliseks välja kujunes ja kui kaua see periood kestis. Need teadmata asjaolud lisavad Peipsi järve kujunemisloole põnevust ja jätavad ruumi edasisteks uurimusteks.

Matkal osalejad said teadmisi mitte ainult looduslike protsesside vaid ka varase inimasustuse kohta. Arheoloogiliste ja looduslike jälgede uurimine annab meile aimu, kuidas piirkonna varajased elanikud kohanesid järve ja maastiku pidevate muutustega. Peipsi järve areng mõjutas tugevalt kohalike kogukondade elu ja majandustegevust, pakkudes rikkalikku looduslikku keskkonda kalapüügiks ja küttimiseks.

Läbi selliste avastusretkede saame hoida elus teadmised, mis aitavad mõista meie minevikku ja kujundada tulevikku, luues sügavama ühenduse nii looduse kui ka inimkonnaga.

Ideest minifirmaks

Liina Sutt

Iisaku Gümnaasiumi õpetaja

Seitse õpilast Iisaku Gümnaasiumi 8. klassist osales „Junior Achievement Eesti“ korraldatud minifirmade Ida-Viru hākatonil. Hākaton on ideede kasvulava, kus otsitakse probleemidele uusi või paremaid lahendusi. Toimumiskohaks valitud kood/Jõhvi õppehoone sobis selleks suurepäraselt. Et kõik minifirma töös osalejad saaks juhtimise ja meeskonnatöö oskusi, oli soovitatav õpilaste arv rühmas 3-5, seega jaguneti kahte gruppi. Kummalgi grupil tuli välja mõelda toode ning seda turundada. Oma firmale tuli valida nimi, mis oli üks keerulisemaid kuid ka lõbusamaid ülesandeid. Seejärel tuli mentorite pakutud vahenditega valmistada toote näidis, seda teistele esitleda ja veenda kuulajaid oma toote vajalikkuses. Hoolimata sellest, et näidised kippusid esitluse ajal veidi lagunema, said õpilased ülesannetega hästi hakkama. Korraldajate sõnul olid ideed head ja mõlemad tooted sobivad edasiarendamiseks. Nüüd seisab aktiivsetel noortel ees kõige keerulisem ülesanne – leida aeg oma minifirma loomiseks ja arendamiseks.

Fotod Liina Sutt

Alutaguse valla meistrivõistlusi *discgolfis*

5.–6. oktoobril peeti Alutaguse valla meistrivõistlusi *discgolfis*. Laupäeval toimusid individuaalsed võistlused ning pühapäeval Alutaguse valla lahtised paarismeistrivõistlused, kuhu olid oodatud osalema kõik mängijad olenemata sidemetest Alutaguse vallaga.

Alutaguse valla meistrivõistlustele Kiiklas oli kohale tulnud 29 mängijat. Ilm oli suurepärase, mängiti kolm ringi ning võisteldi neljas divisjonis.

Meeste divisjonis võitis kindla võidu Egert Hütt skooriga -21, teiseks tuli Timo Juursalu (-14) ja kolmandaks Mario Kirsimaa (-13), Egerti nimele jäi ka võistluse parim ring tulemusena -9. Mehed 40+ divisjonis mängis ennast parimaks Viktor Pähklamäe skooriga -11, tihedalt tema kannul lõpetasid Rein Viil ja Raimond Reiska, mõlema skooriks -10. Ü bermängimisel oli kindlam Rein, temale siis seekord teine ja Raimondile kolmas koht.

Naiste divisjonis võitis kindla edu Aveli Juursalu (-7), teiseks tuli Eli Kruusen (+12) ja kolmandaks Liisa Säde (+15).

Harrastajate divisjonis mängisid peale kolme ringi ennast liidripositsioonile viiki Rauno Kruut ja Uno Rego, mõlema lõppskooriks -5. Ü bermängimisel näitas kindlamat kätt Rauno, kes saavutas sellega ka esikoha ning kindlale kolmandale kohale mängis ennast Martin Laanemets (-4).

Päeva lõpetas CTP võistlus, kus Würth-i poolt välja pandud erineva varustuse ja tööriistadega kasti võitis endale Timo Juursalu. Korraldajate poolt suur tänu Würthile ning Alutaguse vallale toetuse eest!

Järgmisel päeval toimunud Alutaguse valla lahtistel paarismeistrivõistlustel Alutaguse *Discgolfi* pargis mängiti kaks ringi *Red Eagle* asetust, kus esimesel ringil kasutati

kohandatud parima viske formaati ning teisel ringil mängiti halvima viskest. Ilm oli jällegi suurepärase ning korraldaja tegi kõikide osavõtjate päeva veelgi ilusamaks sellega, et kõik osalejad said ühe uhiuue ketta võrra rikkamaks.

Meistriliiga

Võitjateks tulid Egert Hütt ja Timo Juursalu tulemusena -22, kusjuures esimesel ringil suudeti mängida päeva parim ring, kus 18-korvilisel rajal mängiti tulemuseks -18. Teine koht selgus ü bermängimise käigus, kus Mario Kirsimaa ja Ringo Krilovs läksid vastamisi Oliver ja Janek Vööbusega, mõlema paari lõpuskooriks võrdselt -18, lõpuks võtsid Mario ja Ringo teise ning Oliver ja Janek kolmanda koha.

I liiga

1. Mario Kirsimaa, Ringo Krilovs (-18),
2. Raimond Reiska, Raimo Reiska (-15)
3. Peivo Talviste, Markus Laanemets (-10).

Eraldi tasub ära märkida Mario Kirsimaa *hole-in-one* korvil number 13.

II liiga

1. Margo Luik, Erki Luik (+1),
2. Allen Talviste, Andres Pärnpuu (+6),
3. Marek Mihhailov, Lembo Rääsk (+13).

III liiga

1. Martin Laanemets, Aulis Paal (+1),
2. Aveli Juursalu, Liisa Säde (+2),
3. Eli Kruusen, Arvi Küttim (+10).

Laskespordist

Kalvi Kivimäe

lisaku Laskeklubi

Laskespordist on huvitav spordiala, kuigi see ei pruugi kõigile meeldida või sobida. Heade tulemuste saavutamiseks on laskespordis palju nüansse, mis tuleb hea lasu tegemiseks paika saada, aga see kõik on treeningutega õpitav.

Iisaku Laskeklubi tegeleb aktiivselt noortega, kes huvituvad laskespordist. Kooli laskeringis käivad õpilased juba I klassist. Laskeklubi on noortele huvilistele soetanud uued kaasaegsed õhkrelvad ja elektroonilised märklehed, mis teevad ala atraktiivsemaks ja huvitavamaks. Harjutamine teeb meistriks.

Ülevaade tehtust, mis tulemas on ja mille nimel treenida.

8. septembril toimunud Kaitseliidu karikavõistlustel Männiku lasketiirus

saavutasid oma vanusegrupis Amanda-Mia ja Ardon Neostus 30 lasku sportpüssist laskmises mõlemad 4. koha.

28. septembril Elvas toimunud laskevõistlustel „Kuldne Leht“ saavutasid harjutuses 30 lasku lamades sportpüssist Airon Lehtla I koha, Amanda-Mia Neostus II koha ja Kristo Mikk V koha.

Meeste arvestuses 60 lasku lamades sportpüssist laskmises kuulus 12. koht Andri Männele. 19. oktoobril toimub Iisaku Laskeklubi laskevõistlus sportpüssist laskmises ning järgmine võistlus juba 1. ja 2. novembril Narvas. Ees on ka Ida-Virumaa meistrivõistlused õhkrelvadest laskmises ja selle aasta lõpetame laskevõistlustega Põlvas, kus toimuvad Eesti B klassi meistrivõistlused.

Seniks head harjutamist, sest võimalused selleks on meil ideaalsed.

Amanda-Mia Neostus ja Airon Lehtla.

Foto Kalvi Kivimäe

Robotika võistluse hooaeg algas Kurtna noortekeskuse noortele edukalt

28. septembril osalesid Kurtna noortekeskuse noored Jõhvi Tsentraalis toimunud G.E.A.R.S. robotika võistlusel.

Tulemused:

- 1.-5. klass Marcus Männi sumo I koht
- 6.-9. klass Kerto Vinkler mäkketõus I koht
- 6.-9. klass Kerto Vinkler sumo III koht
- 6.-9. klass Otto Grinfeld mäkketõus III koht

Terves kehas terve vaim

Karine Võhmar

Alutaguse Lasteaed Tõruse maja õpetaja

„Terves kehas terve vaim“ on vana-sõna, mis on sajandeid olnud seotud hea tervise ja heaoluga. See väljend rõhutab kehalise ja vaimse tervise omavahelist seost ning viitab sellele, et need kaks on tihedalt põimunud.

Kui aga mõelda natuke raamidest välja, viia väljend teise konteksti ning lisada sõnade maagilist mängu, siis sobib see väljend suurepäraselt iseloomustama Tõruse lasteaia sportlike traditsioone.

Kehaline aktiivsus on Mäetaguse lasteaia Tõruse olnud alati au sees ning välja on kujunenud spordinädalal koos sinna juurde kuuluvaga. Sellest sügisest muutus küll lasteaia nimi, mis nüüd siis on Alutaguse lasteaia Tõruse maja, aga ega uuest ümbrisest hoolimata sisu ei muutunud.

Seega toimus 23.–30. septembrini lasteaia traditsiooniline sügisene spordinädal. Üleeuroopaliselt tähistati seda sündmust kümnendat korda, Tõruse maja osales kuuendat korda. Lisaks Mäetaguse Tõruse majale osalesid sellel aastal ka Iisaku Kurekella ja Tudulinna Tudulindude lapsed ja õpetajad.

Lasteaia spordinädal on olnud alati väga mitmekülgne ja erinevate tegevustega. Nii ka seekord. Lapsed ja õpetajad said proovida mängida *discgolfi*, toimus

Foto Eve Elm

traditsiooniline matkapäev- kooli mine-jatel lastel ratastega, noorematel lastel jalgsi ja vanusele jõukohase distantsiga. Samuti sai joosta juba tuttavaks saanud ja oodatud Tillujooksul ning osaleda orienteerumisel. Kirsiks ja mitte ainult kirsiks, vaid lausa kirsikobaraks tordil oli midagi uut, väga ägedat, huvitavat ja koolieelikute poolt juba mõnda aega oodatut. Selle „kirsikobara“ möte sündis liikumisõpetaja Eve piiritutes fantaasiates. Heade mõtetega on aga ikka nii,

et need tuleb õigel ajal õiges kohas ja õigete inimestega koos idanema panna. Nii ka seekord. Koostöös Ida päästeteskuse komandopealiku ning priitahtliku pääste eestvedaja Janno Vooliga mõeldi välja võistlused, mida lapsed enne võistlust lasteaedades harjutasid. Ja siis oli see käes – Tuletõrjespordipäev. Kohal olid päästjad, päästeauto ja Nublu. Ei mitte see Nublu, mis laes piiksuma hakkab, kui kodus peaks liiga palju suitsu ja vingutekkima vaid päästekoer Nublu.

Sellest vägevast sündmusest võtsid osa Mäetaguse, Iisaku ja Illuka lasteaedade lapsed. Lisaks oli külla kutsutud ka Kohtla-Nõmme lasteaia mudilased.

Kooliminejad võistlesid ja nooremad kaaslased elasid häälekalt kaasa. Toetust aga kaaslased vajasisid, sest tegu oli teatevõistlusega, mis koosnes kümnest ülesandest. Tuli vajutada suitsuanduri nuppu; teatada numbril 112, et lasteaia on tulekahju; voolikuga tähiseni joosta; takistust ületada; torust läbi joosta; püramiid lammutada ja samasugune uuesti üles ehitada; tuletõrjevoolik lahti joosta; tulekustuti splint eemaldada ning seejärel veejoaga pallile pihta saada. Et lisada asjale natuke särtsu ja ärevust, käis võistlus aja peale. Enne võistluste algust tehti lastega pingevabalt rada läbi, et kõigile asi üheselt selge oleks. Kuna tegu oli teatevõistlusega, siis pidi olema ju ka teatepulk ja selleks oli, ei miski muu, kui joatoru. Seda vidi nat ei tohtinud kuhugi maha unustada ja oma ülesande lõpus tuli jooksu pealt järgmisele võistlejale pihku suruda, et ka tema saaks minna oma ülesannet täitma.

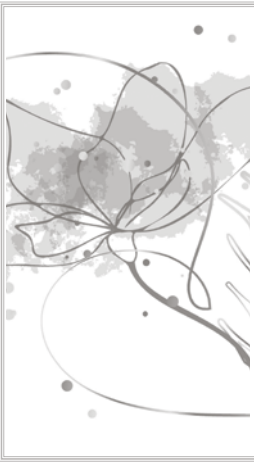
Kiirete jalgade ja emotsiooniderohke võistlus lõppes kingitustega. Lapsed said mälestuseks toreda karika, kiivrid ja märkmikud ning muidugi palju muljeid.

Suured tänud Jannole, kes selle mõttega kaasa tuli ja ürituse organiseeris ning vabatahtlikele päästjatele, kes appi tulid!

Lisaks toimunud sügisesele spordinädalale on terviseedendus Alutaguse lasteaedades ka üldiselt natuke aktiivsemalt fookuses. Rühmade uuenenud tegevuskavadesse lisandus löik terviseedenduse kohta. Samuti on käimas perede spordiaasta, kus oodatakse tänu-tundega kõikidelt lastevanematelt abi ja toetust, et innustada lapsi muutuma kehaliselt aktiivsemaks ning füüsiliselt võimekamaks. Kevadel, kui on tibude kokkulugemise aeg, siis teevad ka lasteaia omad kokkuvõtted tundide ja kõige muu vajaliku kokkulugemisega ning tublimaid peresid ootab siis ees juba autasustamine ning preemia!

Lisaks on Tõruse maja lapsed aktiivsed osalejad Tartu virtuaalmaratoniidel. See omamoodi uus spordiala sai alguse koroonaa ajal ja on sujuvalt jätkunud. Klubi Tartu Maraton poolt korraldataval üritusel osaletakse suusatades, rattaga sõites ning joostes. Hooaja kõigil viiel võistlusel osalenud lapsi ootab üllatusauhind ning põnevust täis kinopäev Tartus. Neid lapsi on kokku kakskümmend üheksa.

Tulles aga koraks tagasi loo alguse juurde, siis lastel ja taimedel on palju ühist. Selleks, et taime vars kasvaks soovitud suunda, tuleb seda hakata varakult painutama ja suunama. Lastega on samuti. Kõik saab alguse lapsepõlvest, ka tervislikud eluviisid ning kehaline aktiivsus. Lisaks on hoolitsemine enda keha eest üks parimaid viise, kuidas hoida oma vaimset tervist.

TÄNUAVALDUS

Suur tänu lisaku Gümnaasiumi kollektiivile ja Alutaguse Vallavalitsusele, kes märkasid ja tunnustasid minu tööd pedagoogina ning pidasid seda „Elutööpreemia 2024“ vääriliseks. Aitäh kõigile!

Lugupidamisega
Kalvi Kivimäe

1.-30. novembril

IDA VIRU

#MAITSESEIKLUS

Rohkem infot:
www.idaviru.ee

NOVEMBER ON IDA-VIRUMAAL MAITSESEIKLUSE KUU

10 toidukohta pakuvad sel puhul erimenüüsid mida äsja käisid testimas Eesti tunnustatud toidublogijad Ragne Värk ja Merilin Siimpoeg. Ragne Värk: „Tundub, et kõik need 10 toidukohta on oma headused letti löönud ja keegi ei lähe leti alt läbi“. Kutsume kõiki maitseid nautima- veis, lammast või faasan hõrgus serveeringus on kõik meie oma kodumaakonnas teid ootamas!

- ALUTAGUSE VALLAS PAKUVAD MAITSESEIKLUST
- **MÄETAGUSE VON ROSEN SPA RESTORAN**
#maitseiseiklus 3-käiguline erimenüü
 - **KAUKSI PUHKEMAJA**
#maitseiseiklus eripakkumine 3-käiguline õhtusöök

Kutsume hübriidinfopäevale!

INSULDIST LIHTSAS KEELES

29. oktoobril kell 11.00
Kohtla-Järvel, Järve tervisemajas,
Ravi 10d, D5051

Neuroloog dr Pille Letjuka räägib - ennetusest ja sümptomitest

Insuldiõde Julia Kozlova - insuldikabineti võimalustest

Taastusraviarst Eveli Tamm - elust pärast insulti

Neuroloog dr Katrin Pöld - insuldiprojekti tulemustest

Kuulame ka patsiendi kogemuslugu

Võimalus mõõta veresuhkrut ja vereõhku!
Üritus on eesti keeles ja kestab 2,5 tundi.

Otseülekanne FBs
facebook.com/idavirukeskhaigla

Lisainfo telefonil 56 946 132

www.ivkh.ee

KULTUURIKALENDER

• 27. oktoobril kell 12 lisaku rahvamajas MÄLUMÄNG • 29. oktoobril kell 18 Kurtna seltsimajas FILMIPÄRANDI PÄEVA TÄHISTAMINE Külla tuleb Jaanus Lekk • 29. oktoobril kell 18 Mäetaguse rahvamajas TÖÖTUBA „LILLESEADE KÕRVITSAS“ Registreeri oma osalus huvikeskus@alutagusevald.ee või 336 6963. Kohtade arv töötoas piiratud. Osalustasu 10 € • 30. oktoobril kell 12 lisaku rahvamajas KULDSE EA SÜGISPIDU Tantsuks ansambel PRIVIL • 30. oktoobril kell 14 lisaku raamatukogus KOHTUMINE ajakirjaniku, kirjaniku ja kirjastaja EPP PETRONEGA • 30. oktoobril kell 17 Kiikla rahvamajas KOGUPEREFILM „Halloweeni luuremäng“ Tavapilet 5 €, sooduspilet 3,50 € • 31. oktoobril kell 19 lisaku rahvamajas MÄNGUFILM „VARI“ Ajalooline kriminaalfilm, mille peategelane on 30-aastane Juhan Liiv. Närvikõdi pakkuva põneviku stsenaariumi kirjutas Indrek Hargla. Filmi peaosas Päärü Oja. Pilet 6/5 € • 2. novembril kell 11 Kuremäe raamatukogu kaminasaalis PUHATU SELTSI TÖÖTUBA „MEISTERDAME ISALE“ • 3. novembril kell 14 Illuka kirikus CAMPANELLI KÄSIKELLADE ANSAMBELI KONTSERT Hingedeaja kontsert, palvus armulauaga. Pääse vaba annetuse mälestuspungi paigaldamise toetuseks. Lisainfo: 588 56282, ene.raudar@alutagusevald.ee • 4. novembril kell 19 Mäetaguse rahvamajas MÄNGUFILM „VARI“ • 7. novembril kell 19 lisaku rahvamajas ETENDUS „KLEIT, MINA JA MILLING“ Kõikides osades Henrik Normann. "Kleit, mina ja Milling" on väga hoolikalt valitud, naljakaid ning ootamatu lõpuga lugusid ja üllatusi täis lavastus kahes vaatuses. See on mõtteline kummardus sõbrale, mis on põhjalikult läbi komponeeritud ja mitte lihtsalt naljategemine vaid soe ja pieteeditundeline austusavaldus. Pilet hinnaga 20 € müügil lisaku rahvamajas ja piletimüügikeskkonnas Fienta. • 8. novembril kell 18 Kurtna seltsimajas REISIJUTTUDE REEDE: ITAALIA Muljeid vahendab perekond Päärü	• 14. novembril kell 12 Pagari seltsimajas VÄÄRIKATE KOKKUSAAMINE Tähistame uudishimu päeva. Vestlusring kohvilauas. Osaluspanus 3 €. • 16. novembril kell 14 lisaku rahvamajas IISAKU KUNSTIDE KOOLI 35. AASTAPÄEVA PIDU Kell 12.30 rongkäik kunstide kooli juurest muuseumisse ja sealt edasi rahvamajja. Õpilased, lapsevanemad, vilistlased ja kunstide kooli sõbrad on oodatud! • 17. novembril kell 11 Pagari seltsimajas RÕÕMSATE LASTE HOMMIK: Lasteteater Rõõmulille ETENDUS „MA EI MÄNGI SINUGA“ Lugu räägib konn Krooksust, kes üritab endale mänguasjadega sõpru leida. Etendus on õpetlik ja meeleolukas ning sobib nii suurtele kui väikestele. Kestvus 40 min. Pärast etendust puidutöötuba • 17. novembril kell 13 Kiikla rahvamajas Kiikla kogukonnateatri nukuetenduse „AUGUST JA JULIA EHK MEIL TEATER SÜNDIS KIIKUDES“ esietendus. Kiikla kogukonna ja Urmas Lennuki koostööna valminud lugu, mille tegevus toimub Kiikla mõisas 18. sajandil. Etenduse lavastamisel tegi Kiikla kogukonnateater koostööd Lina ja Lava seltsiga. Teksti autorid Ruth Linnard ja Liia Kikas. Nukkude valmistamist juhendas ja meisterdas Robert Kikas, nukukudega mängimist õpetas Külli Palmsaar. Etendus, mille valmimist toetasid kohaliku omavalduse programm ja Alutaguse Vallavalitsus, on tasuta. • 17. novembril kell 14 Tudulinna rahvamajas PÜHAPÄEVANE LÕÖTSAPÄEV Külla tulevad Kristi Kool ja Janne Mängli • 20. novembril kell 15 Kurtna seltsimajas KESKNÄDALA KOHTUMISED • 21. novembril kell 18 Mäetaguse rahvamajas MÄETAGUSE MÄLUMÄNGU-TURNIIRI 22. HOOAJA II VOOR Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 20. oktoobriks tel 336 6963 või huvikeskus@alutagusevald.ee • 23. novembril kell 19 Mäetaguse rahvamajas Mäetaguse Orkestri kontsert Koostööleppes sõlmimise tähistamine Hugo Osula ja Neeme Otsaga • 24. novembril kell 12 lisaku rahvamajas IISAKU MÄLUMÄNG Aasta kokkuvõtete tegemine	• 26. novembril kell 10 lisaku rahvamajas LASTETEATER LEPATRIINU ETENDUS „TARKUS TARVILINE VARA“ Etendus räägib loo ühest toredast poisist, kes kogemata mänguhoos astub üle keeldudest. Seetõttu kaotab ta hetkega kõik oma õpitud oskused. See, kui oluline on omandada uuesti õiged tarkused ja teadmised, saame teada etenduses. Loomulikult on etenduses terake huumorit, pisut laulu ning lõbusat meelelahutust. Pilet 5 € • 28. novembril kell 19 Mäetaguse rahvamajas LAVAL KOOS ÜLLAR SAAREMÄEGA EHK KOOMILISTE SKETSIDE ÕHTU Piletid hinnaga 15 € eelmüügis kuni 20. novembrini Mäetaguse rahvamajas ja piletimüügikeskkonnas Fienta, hiljem 20 €. Lisainfo: 336 6963 huvikeskus@alutagusevald.ee • 29. novembril kell 19 Kiikla rahvamaja väikeses saalis VÄHEVIISAKATE LAULUDE ÕHTU Ühislaulmisele annavad hoogu Alutaguse rahvamuusikud, tasakaaluks räägib paljuviisakaid nalju Eesti killumeister Rene. Maja poolt kehakinnituseks suur laar mulgiputru. Pudru kõrvale petipiima võib igaüks ise kaasa võtta. Vahetusjalanõud kaasa, villased sokid ja paljad varbad on lubatud. 18+, sissepääs kraapimata loteriipiletiga. Sündmust korraldab MTÜ Maadaam • 1. detsembril kell 16 Mäetaguse mõisaõu JÕULUKUU AVAMINE ja 1. ADVENDI TÄHISTAMINE Sündmuse raames toimub jõululaat, mida korraldab Mäetaguse Põhikool • 8. detsembril kell 14–16.30 Kurtna noortekeskuses JÕULUAJA ALGUSE TÄHISTAMINE 2. ADVENT • 8. detsembril kell 18 lisaku rahvamajas PLMF ADVENDIKONTSERT Esinevad Virgo Veldi (saksofon), Pavlo Balakin (bass), Jaan Ots (klaver). Tasuta sissepääs
NÄITUSED • Oktoober–detsember Tiina Tõnuristi näitus „Tikitud unistused“, Mäetaguse rahvamaja triibukoridoris • November–detsember Eerika Kruubi loodusfotode näitus, lisaku raamatukogu trepigaleriis • November–detsember lisaku Kunstide Kooli portreede näitus lisaku rahvamajas • November–detsember lisaku Kunstide Kooli õpilastööde näitus lisaku Kihelkonna Muuseumis		
TÄPSEM INFO Alutaguse Huvikeskuse kodulehel www.alutagusehuvikeskus.ee või Alutaguse valla kodulehel www.alutagusevald.ee/kalender Alutaguse Huvikeskus tel 336 6963 ja 5885 9979, huvikeskus@alutagusevald.ee		

Mälestame lahkunuid

ERLA RÄTSEP
RIMMA MATINA
OLEKSANDR STUPCHIK
AIN-AUGUST KÕRVEMAA
ÜLO KARI
ANTS SEKK

KUULUTUSED

Müüa soodsalt kuivi kütteklotse 40 l võrkkottides ja kuivi kamina- puid (lepp, kask) 40 l võrkkottides aastaringsest koos veoga. Vedu tasuta! Tel 5638 0516

Küttepuid, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee või helista 520 0093, 600 0136

Ostan igas seisukorras sõidukeid: maasturid, vana auto- ja moto- tehnika, haagised, mootorrattad, mopeedid. Tel 55 57 38 90

Müüa 3 m küttepuid kohaleveoga. Tel 5638 9534

Ostan metsa- ja põllumaad. Pakume parimat hinda. Tel 552 7322

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi

HELVI KRIISK	95
HILJA KARP	93
MIKHAIL TVERSKOI	91
MEIDA PRODEL	90
KLAVDIA GRUDKINA	90
JEKATERINA IVANOVA	89
GALINA ZABALUEVA	88
STANISLAVA VASILIEVA	88
LAINE LAANEMETS	88
VOLDEMAR TERNANT	88
GALINA SILLAOTS	87
NADEZHDA SUSHKOVA	87
LIDIA BERTRAM	87
VALENTINA KHRUSTALEVA	87
GALINA ŠKARINA	86
VALENTINA SOBAKIN	86
RAISSA BONDAREVA	86
ANNA BELKINA	85
MAIDO JÄGER	83
VALENTINA NAZAROVICH	83
AIME RANNASTU	82
VLADIMIR LAVRENYUK	82
PEETER-VILFRID MERILO	81
LIDIA KOZHEMYAKO	81
ELLEN RÄÄSK	81
MILVY JÄRVEPERA	81
TAMARA SAMSONOVA	80
ILMO VIRUMÄE	75
EVE UIBOMETS	75
INGRID TISLER	75
LJUBOV RUBTSOVA	75
VERA RUBTSOVA	75
KÜLLIKE UUEKÜLA	75
IVAN SADEJEV	75
YURY BELYAEV	75
YURIY PONOMARYOV	70
NIINA LEPP	70
TATJANA VOROBEI	70
SERGEI GOLUBEV	70

**RÕÖMSATE LASTE
HOMMIK**

KOLLIDE KOKKUTULEK

MÄETAGUSE RAHVAMAJAS
L 26. OKTOOBRIK
KELL 10-12

LÕBUSAD MÄNGUD
MEISTERDAMINE

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee / 3366960

RÕÖMSATE LASTE HOMMIK

17. NOVEMBRIL KELL 11
PAGARI SELTSIMAJAS

ETENDUS
Üritus on TASUTA

Lasteteater Rõõmulill

**MA EI MÄNGI
SINUGA**

Pärast etendust
PUIDUTÖÖKODA lastele

Lisainfo: aire.oras@alutagusevald.ee või 505 6024

TALLINNA LASTETEATER LEPATRIINU

26. NOVEMBRIL KELL 10
IISAKU RAHVAMAJAS

**TARKUS TARVILINE
VARA**

OSADES:
AIVO SADAM
KRISTJAN ROHIOJA

PILET 5 €

ESIETENDUS 6. september 2024

Tel 56 626 196
www.lepatriinu.pri.ee

**PÄIKESEPANEELID
ERAMAJA KATUSELE**

Küsi pakkumist või tasuta konsultatsiooni!

WWW.DRED.EE

PAIKESSEPANEELID

Salvestussüsteemid

Hübriidinverterid

Elektriauto laadimisjaamad

SUN SYNK Allimex

HUAWEI solar

AIKO

29. oktoobril kell 18
MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

**TÖÖTUBA:
Lilleseade
kõrvitsas**

Registreerimine kuni 23. oktoobrini
või kohtade täitumiseni:
huvikeskus@alutagusevald.ee

Osalustasu 10 €

Kohtade arv
töötoas
piiratud

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 3366960

AJAKIRJANIK, KIRJANIK
JA KIRJASTAJA
EPP PETRONE

Iisaku raamatukogus

30. OKTOOBRIK KELL 14

IISAKU RAAMATUKOGU

POEST, HULLUMELNE, DETEKTIIV.

31. oktoober kell 19
IISAKU RAHVAMAJAS

4. november kell 19
MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

PÄÄBE OJA

vari

Pilet 6/5 €
Tasumine
kohapeal
sularahas

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee

7. novembril kell 19
IISAKU RAHVAMAJAS

**Kleit, mina
ja Milling**

Kummardus sõbrale
kahes vaatuses

Kõikides osades
HENRIK NORMANN

Piletid hinnaga 20€
müügil Iisaku rahvamajas

Jälgi programmi: www.alutagusehuvikeskus.ee

Lisainfo: merle.pikhoff@alutagusevald.ee, 588 66418

LUMEVANGIS

Piret Kalda Tõnu Oja

17. detsembril kell 19
Iisaku rahvamajas

Pilet 24/22 €
Müügil Iisaku rahvamajas. Piletilevis ja Piletimaailmas

KOMMUNIKATEER

Erika Kruubi
loodusfotode näitus

Iisaku raamatukogu treppigaleris
novembris-detsembris
raamatukogu tööaegadel: N 18, R 10-16, L 10-14

**HALLOWEENI
LÜUREMÄNG**

30. oktoobril kell 17
KIICKLA RAHVAMAJAS

Pilet 5€/3,5 €
Tasumine
kohapeal
sularahas

Lisainfo: ruth.linnard@alutagusevald.ee või 5629 981
www.alutagusehuvikeskus.ee

17. novembril kell 14
TUDULINNA RAHVAMAJAS

**PÜHAPÄEVANE
LÕOTSAPÄEV**

Külas muusikud
KRISTI KOOL ja JANNE MÄNGLI

Lisainfo: geri.lehmets@alutagusevald.ee või 3366953

**Pühapäeval
24. novembril kell 12
IISAKU RAHVAMAJAS**

**IISAKU
MÄLUMÄNG**

Oodatud on 3-likmetised võistkonnad.

Enne võistkondade palume registreerida hiljemalt 23. novembriks
tel 339 3593 või merle.pikhoff@alutagusevald.ee

**SELTSKONNATANTSU
KURSUS
KURTNA SELTSIMAJAS
ÜKS KORD KUUS**

Kui soovid oma tantsuoskust lihvida või
rikastada, kutsu partner kaasa ja planeeri
igas kuus üks laupäev treeninguteks

Juhendaja Marit Jenna Seppar ootab
huvilisi esimesele kohtumisele
Kurtna seltsimajas
26. oktoobril kl 15.30 - 17.00

Osalustasu 10 eur: 2 in ehk tantsupaar
ka üksi võib liituda

Anna soovist teada tel. 527 7994 (Ene)

**TULE
HARJUTAMA!**